

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre 8 korona.
Egy hónap 2 k. 50 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és szomszédai egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 567.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 141.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, február 7.

Amerikai véreink.

Amerika! Valamikor aranymezők fogalma volt e szó s az ó-világ vágyakozással tekintett feléje, mint a mesebeli kincsek országa felé. Majd a munka birodalma lett, ahol a dolgozó embert érdeme szerint jutalmazták s ahol ha nem is ragyog már a föld felszínén az arany, de még mindig ott hever a bányák mélyén, csak le kell szállani érte. E fogalmakat teremtő háboruban aztán kiderült, hogy a legbrutálisabb önzés hazája ez a földrész s egyesült államainak egy morálja van csak: a hipokrizis s egyetlen istene: a dollár.

Egy illúzióval ismét szegényebb a világ, amely az Egyesült Államokban a — „szabad“ Amerika típusát látta s megszűkült a forgalomköre a magyar parasztnak is, aki Amerikában látta a boldogulás egyetlen lehetőségét. Csillogott feléje a drága munkabér s a dollárok számától nem látta, hogy vérdíj az: elnyűtt, ványadt testének, kiszipolyozott energiájának vérdíja s hogy a csinos-szines papiros dollárokért ott kell hagynia arcának piros színét, duzzadó karjának kemény izmait. A drága honi föld ezt nem kívánta tőle soha. Volt hozzá sokszor mostoha, de amerikaiánan kegyetlen soha.

Mégis kimentek a vállas, szegény dolgos kis magyarok. Pénzt akartak szerezni, hogy aztán majd hazajöve, földet vegyenek. Kimentek: három millió dolgos magyarok az amerikai gépemberek, számlaautomaták közé s csak most fogják észrevenni, hogy ellenségek közé kerültek. Pedig ellenségük volt a számító és rideg amerikai ez előtt is. Nem kellett ahoz diplomáciai szakítás, hogy a három millió magyar és a kilenc millió német beléssa az angolba ojtott keverék fájnak a vérszopó természetét. Ez a tizenkét millió ember most ott áll a háborús vajadásban szűkülő Unio közepén s szörnyű rémként nehezedik rájuk az acélmarku államhatalom. Az Unio érzi ennek a tizenkét millió embernek iszonyu erejét, mely rettentő akkor is, ha akciókban nyilvánulhaina

meg, de még elremitőbb, ha passzív ellenállást tanusít, s nem adja oda magát hazája ellen municiót gyártó rabszolgának. Mi lesz a sorsuk? e percben talán ép oly kevéssé tudják ők maguk, mint mi, kik végtelen szomorúsággal szemléljük lelki vergő-

désüket. De egy dologra talán mégis jó lesz ez az amerikai szenvedés: bele fogja égetni minden kivándorolni akaró lelkébe azt az örök igazságot: „A nagy világon e kívül, ninosen számmodra hely!“ (.)

Amerika. készülődése a háborúra.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Daily News jelenti Washingtonból: Semmi kétség aziránt, hogy háborúra kerül a sor, ha Németország az utolsó percben nem vonja vissza intézkedését.

A Stefani-ügynökség jelenti Párisból: Washingtoni jelentések szerint az amerikai flotta parancsot kapott, hogy az Antillákból visszahúzódjon és az Atlanti Óceánon cirkáljon.

A Daily Mail madridi híradás alapján közli az amerikai kormány háboru esetére tervezett következő intézkedéseit:

Newyork kikötőjének megerősítése,
amerikai kereskedelmi gőzösök felfegyverzése,
nagy szabású amerikai cirkáló szolgálat felállítását az összes tónokban, különösen a Panama-csatorna környéken.

München. Wilson ideérkezett híradás szerint az összes semlegeseket felszólította, hogy kövessék Amerika példáját és a kereskedelmi gőzösöket hadihajókkal kísértessék. Hollandia a felszólításnak eleget fog tenni.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti Zürichből: A svájci szövetség-tanács Wilson felszólítására elutasítólag fog válaszolni. A választ már át is adták Wilsonnak, de egyelőre azt nem közlik.

Hága. Hollandia kereskedelmi érdekeinek gyors figyelembe vétele Németország részéről azáltal, hogy a keleti zárlatot megváltoztatták, az izgató hangulatot Hollandiában lényegesen csillapították. De azért a hangulat nyomott, mert félnek, hogy elkerülhetetlen lesz Hollandia beavatkozása a háborúba.

Rotterdam. A Daily News jelenti Madridból: A Romanones kormány megegyezett Spanyolországnak a német jegyzőkre adandó válaszában. A jegyzék, mint a Daily News levelezője jelenti, erőyes hangon van fogalmazva, határozottan tiltakozik semleges hajóknak felszólítás nélkül való elsüllyesztése és minden blokád felállítására ellen, amely a nemzetközi jog intézményei ellen való. Ha Spanyolország a német jegyzékbe beleegyezne, Németország maga is megvet-

hetné ezért. A jegyzék hangsúlyozza, hogy Spanyolországnak joga van a többi államokkal kereskedelmet üzni és ki fogja jelenteni, hogy Spanyolország nem folythatja meg nemzeti életét és nem hajlandó nemzeti életét aláadni, sőt ellenkezőleg, minden ellenintézkedést megtesz és minden áldozatot meghoz nemzeti életének biztosításáért.

A Times jelenti: Bernsdorf gróf mihamarabb el fog utazni az Egyesült Államok területéről. Ez azonnal megtörténik, mihiyt Angliával a szabad ut biztosítására megállapodnak. A World szerint Gerard, amikor Berlinbe visszautazott, olyan utasításokat kapott kormányától, amelyek semmi kételyt nem hagytak fenn aziránt, hogy Amerika Németország ellen fellép, ha az a kiméletlen tengeralattjáró-harcra határozza el magát.

Washingtonból jelenti a Timesnek: Itt ottól félnek, hogy valószínű a háború, de remélik, hogy mégis elkerülhető lesz, mert tudják, hogy az amerikai nép annak ellenére, hogy elnököt mindenben követi, nem akar háborút és Wilson is tudja, hogy az emberiségnek akkor teszi a legnagyobb szolgálatot, ha Amerika nem avatkozik be a háborúba. Valószínű, hogy Briand és hívei megkísérik a háborús áramlatot visszatartani. A pacifisták, valamint a kötőjeles amerikaiak egyszerre eszdedesek lettek. A német-amerikai sajtó és a német-amerikai pártvezérek kijelentették, hogy hűségesen követik az elnököt. Meg vannak győződve róla, hogy az elnök mindent elkövetett, hogy a háborút elkerülje, mint ahogy ezt az elnök a szenátusban tartott utolsó beszédében is kifejtette, mely utolsó intelem volt Németországhoz. (Kötőjeles amerikaiak a német és magyar-amerikaiak. A szerk.)

Délután háromtól este kilencig.

(A hó mint tanácskozási akadály. — A képviselőház ülése.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

A képviselőház mai ülése alig volt megtartható. Tekintettel ugyanis a nagy havazásra, a képviselők olyan gyéren jelentek meg a Házban, hogy igazán csak a legnagyobb jóakarat kellett ahhoz a Ház elnöksége részéről, hogy az ülést megnyithassa. Fél-tizenkettőkor, amikor Simontsits Elemér megnyitja az ülést, a terem egészen üres és a padsorok tátongának az emberhiánytól. Alig van néhány ember jelen.

Az elnök bejelenti, hogy a hősök emlékének megőrkítéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalják és ehhez elsőnek **Bartos János** szólal fel. A rokkantak, hadiözvegyek és árvák sorsának megkönnyebbitését óhajtaná és választójogot követel.

Eszterházy Móric beszédében kifejti, hogy a hősök emlékének felállítandó táblákkal csak vasat állítanak fel. Ehelyett kívánatosabbnak találja a választójog kiterjesztését és szociális intézmények felállítását.

Ezután **Nagy Vince** beszélt, aki komikusan fogva fel azt, hogy alig volt képviselő az ülésteremben, amikor felszólalását megkezdte, így szól:

— Tisztelt Ház, mondhatnám tisztelt gyorsuló urak!

Podmaniczky Endre közbeszól: Maguk is csak ötven vannak jelen.

Az ellenzéki oldalon tényleg csak **Nagy Vince**, **Batthyányi Tivadar** gróf, **Héderváry Lehel**, **Károlyi Mihály** gróf és **Beck Lajos** ültek. Míg a munkapárt oldalán **Podmaniczky Endre** báró, **Farkas László**, **Madarasi-Beck** és még hét ember és a miniszterelnök foglalt helyet. Ez volt az egész Ház.

Nagy Vince ezzel válaszolt **Podmaniczky** megjegyzésére: Maguk sincsenek valami sokan.

Batthyány Tivadar: Gondoskodjanak a közlekedésről, ez a maguk dolga — kiáltotta a munkapárt felé.

Beck Lajos: Majd írásban fogjuk bemutatni a beszédünket!

Batthyány Tivadar: Nekünk nincsenek autók, hogy azon hozassanak el, ha szükség van rá. Magukért autót küldenek.

Ezután **Nagy Vince** folytatta a beszédét, melyben kifejti, hogy izléstelen dolognak tartja, hogy egyesek a jogkiterjesztés ellen mernek beszélni, amikor a nép a haretéren küzd a hazájáért. Ezeknek választójogot kell adni.

Batthyány Tivadar volt a következő felszólaló, aki az emléktáblák felállítását elsősorban jó üzletnek tartja és ezzel az üzérkedést ki kell küszöbölni.

Két órákor az elnök megszakítja a tárgyalást és annak folytatását délutánra tűzi ki.

A délutáni ülést háromnegyed öt óra tájban nyitja meg **Szász Károly** alelnök. Még ekkor is igen kevesen vannak az ülésteremben. Alig lehet huszig számolni a képviselők között. **Batthyányit** illeti a szó — jelenti ki az elnök.

Károlyi Mihály feláll s kéri, hogy függesztesse fel az ülést, nem lehet tanácskozni, mert kevesen vannak jelen.

Szász Károly: Kérem **Batthyányi** képviselő urat illeti a szó.

Károlyi Mihály gróf: Akkor majd ő fogja ezt elmondani.

Batthyányi Tivadar azzal kezdi beszédét, hogy a közlekedési viszonyokat hibáztatja. Két óra alatt nem lehet megtenni az utat, hogy az

ember visszamehessen a Ház ülésére. A képviselők a délelőtti tanácskozásról még nem érkezhettek vissza a Házba.

Szász Károly: Kérem a képviselő urat, szíveskedjék beszédét megkezdeni.

Batthyányi folytatja a már délelőtt megkezdett beszédét, kijelenti, hogy a törvényjavaslatot meg kellett volna beszélni az ellenzékkel és az általános titkos választójogot sürgeti. Hangoztatja, hogy a nagyobb bankok földvásárlásai veszedelmessé kezdenek válni a kis emberek szempontjából.

Haller István beszédében azt fejtegeti, hogy az állami intézményeket kellene demokratikus alapokra helyezni, mert enélkül a világbéke nem lehet tartós.

Károlyi Mihály gróf hangoztatja, hogy a kegyelet adóját a javaslat nem rója le. Csodálkozik, hogy csakis ellenzéki képviselők szólnak a javaslatához, holott azt a kormánypárt nyújtotta be. A hazatérő rokkantokról kellene inkább gondoskodni és az általános választójog behozatalát sürgeti.

Ezután az elnök a vitát bezárta és **Bethlen István** gróf ama javaslatát, hogy a Ház délután 3 órától 9 óráig tartson ülést a Ház eltozadta. Összesen harmincöt képviselő volt jelen nyolc órákor, amikor az ülés véget ért.

Holnap a Ház délután három órákor tartja ülését és hat órákor áttérnek az interpellációk tárgyalására. Összesen tizenegy interpellációt jegyeztek be eddig, melyek közül az érdekesebbek a következők:

Lovász Márton a külpolitikai helyzetről, **Haller István** az élelmiszer kereskedelemben való visszaélésekről, **Kelemen Béla** a front mögött és a fronton levő egészségügyi intézményekről, **Holló Lajos** a leugróbbi külpolitikai nyilatkozatok dolgában és a békefeltételekről és végül **Rakovszky István** a cenzura dolgát teszi szóvá.

Kényelmetlen témák az ellenzéknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A képviselőház kihagyásokkal dolgozik, mint a rossz motor. Az elmúlt héten két ülés volt, ezen a héten öt lesz, a jövő héten egy sem. A tevékenység tehát éppen nem nevezhető lázasnak. Szerencsére az ország, amely csalódottan és visszaszorongva látta, milyen eszmesszegény, meddő és üres szalmacséplés folyt a parlamentben akkor is, mikor dolgozni akart, éppen nem reklamálja a buzgóbb parlamenti életet.

A fórumon kevés az épületes látvány. Talán a színpadok mögött, a pártklubokban, a folyosók bársonykerevein érdekesebb képeket láthat a kíváncsi szem? A képviselőház mostani tanácskozásainak megkezdésekor tele volt az ellenzék ígérettel. A beavatottak nagyszerű taktikáról tudtak, amely elpusztítja a helyéről a Tisza-kormányt, s pontosan tájékozva voltak arról a hadjáratról is, melynek a képviselőháznak az oda nem való elemektől való megtisztítása a célja. Mire lett ezekből a tervekből?

(A kormány nem bukott meg.)

A kormány és az ellenzék mostani viszonyát csakugyan nehéz volna pontosan megállapítani. Annyi azonban leíráshatatlán, hogy a kormány megbuktatására kevés a kilátás. A baloldalon azt remélték, hogy a kiegyezés kérdése Bécsben viszi Tisza helyzetét kritikus pontra, de úgy látszik — a kiegyezés Bécsnek egyáltalán nem kellemetlen. Az ellenzék puhatolózott a napokban is a császárváros mértékadó tényezőinél, de ott annyit tudott meg, hogy teljes a szélespád.

Az ellenzéken most csak azon a régi emléken melegednek, hogy annak ide én a koalíciónak is csak akkor adták át a kormányt, mikor a kiegyezés ügye már biztosítva volt. A körülmények száraz és józan vizsgálata nem nagyon mutatja valószínűnek ezt a lehetőséget.

(Két kitérés.)

Elvitázhatatlan, hogy az ellenzéken nem tulságos nagy a kedv. Vannak elégületlenek és vannak sérelmek, melyek untalan szóba kerülnek. A baloldal harmóniájában az első új éket **Bethlen István** gróf és **Esterházy Móric** gróf, a két alkotmánypárti képviselő titkos tanácsossága verte a társaság közé. A koronázás alkalmából kapták. Maguk sem tudták, hogy kapni fogják, — de elfogadták. **Andrássy** aranygyapjas rendje nem tartozik ide, mert ezt ellenjegyzés nélkül adta a király.

A koronázás nemzeti ünnepén tehát csak az egyik ellenzéki párt két tagját tüntette ki a királyi kegyelem. A két tüggetlenségi párt semmit sem kapott, de ez még hagyján: ők negyvennyolcasok. De nem kapott semmit a neppárt sem, pedig ép úgy a 67-es közigazgatási alapon áll, mint az alkotmánypárt és lehetnek ugyanolyan aspirációi, mint ennek. Ez már — mondják az ellenzéken — a többi ellenzéki pártnak nyilvánvaló és tüntető brüsszkizása, amit az alkotmánypárt elfogadott és szan cionált. Remélhető-e, hogy az a párt, mely tagjainak megengedte, hogy a Tisza közbenjárására kapott kitérésüket elfogadják, csakugyan a késhegyig menő harenak a hive és a kitértett két grórról, kiknek talpig gentleman voltak nyilvánvaló, föltehető-e, hogy életre-halálra elmenjenek Tisza ellen, kinek figyelmességével szemben regarddal tartoznak?

Nyíltan szólni ebben az ügyben persze jogos, de hallunk erről eleget a bizalmas diván-sarkokban. Finom méreg ez, melyet nehéz a vérben közömbösíteni, ha egyszer oda bekerül.

(A purifikálás.)

A másik nagy hadjáratot a kijárók ellen indították az ellenzéken, de ebben a pereben úgy fest a dolog, hogy ez is többet ártott, mint amennyit használt; mert ha belekerülhet is néhány munkapárti mandátumba, viszont az akció feltűnő eredménytelensége csalódást keltett és a baloldalon még kiélesítette az ellentéteket.

Ezek az ellentétek nyomban a startolásnál megmutatkoztak. Míg ugyanis voltak, akik a föltétlen és kiméletlen megtorlást követelték, a mérsékeltbb elemek elleneztek ezt, bár szintén amellet voltak, hogy ha van panamista, aki csakugyan az, azt kiméletlenül el kell távolítani. A telfogásnak ez a különbözősége aztán mindvégig megmaradt; van ellenzéki párt, a melyik egészen visszavonult az akciótól és ez a körülmény is lényegesen befolyt arra, hogy a három ellenzéki szónok oly meglepő és szinte minden hatásteleve tönkretevő mérséklettel beszélt.

A továbbiakban azután a baleseteknek egész sora következett el. **Szterenyi József** a maga önbejelentésén kétélű kérdést adott fel a zsűrinek, amelyet könnyű lesz az ellenzék ellen fordítani. **Barta Odón**, tagja lévén a Parcellázó Bank igazgatóságának, ki akart lépni az Apponyi-pártból addig, míg ügyében nem dönt az összeírhetetlenségi zsűri. Erre a párt nem engedte meg a kilépést, míg másnap a neppárt szinte tüntetően tudomásul vette a maga tagjának, **Simonvi-Semadam Sándornak** a kilépését, aki szintén a Parcellázó Banknál van érdekelve. A purifikálási akció csak használhat a munkapártnak.

(A helyzet.)

Ime: ez a néhány siető vonással odavetett kép elég jellemzően megrajzolja a helyzeteket. Nyugalom az egyik oldalon, elkedvetlenedés, kapkodás, féltékenykedések és rossz taktika a másikon. Ezekért a vigasztalan akciókért valóban kár elvonni figyelmünket a harcaterokről, ahol mégis csak komolyabb dolgok történnek!

Szerkesztői Izenet.

(Egy központi fűtési ház lakójának.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

On azt kérdi az Aradi Közlöny szerkesztőségétől, hogy minthogy központi fűtéssel ellátott háznak a lakója, mit eszelekedjék, miután a házigazdája nem fűteti a lakását, arra való hivatkozással, hogy nem tud szemet szerezni.

Természetes, hogy nem a magunk tudása szerint válaszolunk az Ön igen érdekes és aktuális kérdésére, hanem egy kiváló aradi jogtudóshoz fordultunk, aki a következő felvilágosítást adja:

— Az aradi lakbérleti szabályzat nem intézkedik ebben a kérdésben, már pedig a háziur és a lakó közti viszony megbíráására elsősorban az ilyen szabályzatnak kell mérvadóknak lennie. Ez a kérdés nemcsak nálunk, hanem mindenütt a világon aktuálissá vált, mert köztudomás szerint ma mindenütt szénhiány és mindenütt hideg van. Mindenütt felvetődik az a kérdés, vajon a lakó mit tehet a háziúrral szemben, aki arra kötelezte magát, hogy a lakást üti és sok helyen még arra is, hogy meleg vízzel is ellátja. Bizonyos, hogy a bérbeadók arra hivatkoznak, hogy lehetetlen a szénbeszerzés és ennek következménye a fűtetlen szoba. A német törvények értelmében ezt a lehetetlen állapotot bizonyítani kell, de a német bíróságoknál — mint az irodalomból látszik — az a gyakorlat alakult ki, hogy a beszerzési nagy nehézségeket *bebizonyítottaknak* nevezik, ha csak a bérlő nem állít ezzel szemben tényeket, amelyekből az tűnnek ki, hogy a nehézségek ellenére szénhez tudott volna jutni a háziur.

— Ha a bíróság csakugyan megállapítja, hogy a szénbeszerzés lehetetlen, akkor a lakónak semmiféle kárpótlásra joga nincs és nem követelheti, hogy fizessék meg neki, amiért például gázkályhát állított be a lakásba, vagy pedig kénytelen volt olyan lakást kivenni, ahol fűthetett. Egy módon kárpótolhatja magamagát a lakó és ez az, hogy a házbérből levonásokat eszközölhet. Ez azonban nem attól függ, hogy a házigazda hibájából, vagy más körülmények következtében vált-e lehetetlenné a fűtés, hanem a törvény biztosítja a levonás jogát azért, mert nem kapta meg azokat az előnyöket, amelyeket neki a szerződés biztosított. A bérlő csak az esetben tiltakozhat az ellen, ha a lakóval kötött szerződésben kikötötte azt, hogy sommi esetre sem eszközölhető levonás.

— Sokkal súlyosabb a háztulajdonosok helyzete abból a szempontból, hogy a törvény a bérlőnek megadja a *rögtöní telmondás és kiköltözés jogát*, ami nem attól függ, hogy a bérbeadó hibát követett-e el, hanem megilleti a bérlőt az esetben, ha a szerződésben biztosított előnyöket nem élvezheti. Rendes körülmények között a bérlő köteles a bérbeadónak időt adni arra, hogy segítsen a bajon, azonban ha valamely tüzetlen lakás túl idején egészségi szempontokból veszedelmesnek válik, természetesen ilyen haladékokat nem köteles a bérlő adni. A német sajtó igen élénken pertraktálja a kérdést, mert félt, hogyha a mai viszonyok még tovább is tartanak, akkor a háztulajdonosokat igen súlyos károsodás éri, mert még a törvény sem védi meg őket az esetre sem, ha a bérlő szerződésileg le is mondtatott volna jogairól. Egészségügyi szempontból a hideg lakás tartalmas, ki kell költözködni, illetve korlátlanul joga van a lakás azonnali elhagyására. Ez csak egy más törvényes intézkedéssel lehetne megváltoztatni, de hogy megtörténjék, arra kevés kilátás van.

Tarnovszky Ádám nagykövetünk Washingtonban marad.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

A Wolff-ügynökség jelenti szikratáviró útján: Semmi biztosat nem lehet tudni még arról, hogy a Németországgal való diplomáciai szakítás az Unió részéről az osztrák-magyar monarchiával való szakítást is maga után fogja e vonni. Tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar monarchia támogatja Németország eljárását, a szakítás az Egyesült-Államok és a monarchia között is be fog következni.

Bécsből jelenti a Pester Lloyd: Az Egyesült-Államoknak és Ausztria-Magyarországnak a viszonyában egyelőre semmi változás nem állott be.

A Times és Rotterdamsche Courant jelenti: Tarnovszky washingtoni osztrák-magyar nagykövet Washingtonban marad, nona a monarchia csatlakozott Németország lépéséhez. A nagykövet Wilson kívánságára marad ott, mert az elnök azt reméli, miszerint lépésével újabb előnyöket fog kiesikarni Németországtól az internáltak sorsának enyhítése és a hadifoglyok helyzetének javítása terén. A „World” szerint az Egyesült-Államok helyzete ma még gyenge egy háborúra az entente oldalán, — ehhez még előkészítés volna szükséges. A segítség legfeljebb municiószállításban és anyagi téren történhetik.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A washingtoni külügyi hivatal az Egyesült-Államoknak azokat a követeket és konzulokat, kik az

entente hatalmak államaiban a német érdekek képviselőit elváltatták, felszólította, hogy a német érdekek képviselőivel hagyjanak fel és várják be, a míg Németország közli, hogy melyik államra ruhazza át képviselőit. Angliában, Szerbiában és Japánban a német érdekek képviselőit Spanyolország vállalta el ideiglenesen.

Az Associated Press washingtoni értesülése szerint Gerard berlini nagykövetet utasították, hogy a nagykövetség és konzuli hivatalok épületeit zárja le és személyzeteivel együtt hagyja el Németországot. Az összeköttetés megszakításának híre villámcsapásként hatott Washingtonban a Fehér Ház és a Capitolium környékén, általánosan helyeslik a kormány eljárását. A nép, bár követi Wilson, de nem akar háborút.

Gerard amerikai nagykövet utasította a Berlinben élő amerikai hírlapírókat, hogy Sajcon és Spanyolországon keresztül utazzanak haza.

Az Havas-ügynökség jelenti: Shorp párisi amerikai nagykövetet kábel útján utasították, hogy ezentul semmi lépést ne tegyen a német internáltak érdekében s minden intézkedést szakítson meg. Az osztrák és magyarokra, valamint törökökre nézve még nem történt utasítás. Az amerikaiak nem hagyják el Franciaországot.

A Wolff-ügynökség amerikai képviselője jelenti Newyorkból szikratávirat útján: Bernsdorf nagykövet két utlevelet kapott Washingtonban. Elutazásának módjait az Egyesült-Államok területéről a svájci követtel beszélte meg.

Ferdinánd király

érdemes tisztviselői.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A román határról jelentik: A román király vizsgálatot indított 3728 állami hivatalnok ellen közpénzek elsikkasztása és gyávan az ellenség kezére való engedése miatt. Ezeket bíróság elé fogják állítani.

Az Utro Ruszkij értesülése szerint Bobrinszky gróf volt orosz földművelésügyi minisztert kormány alakítással bízták meg, de ő csak koalíciós kormányt volt hajlandó vállalni. Erre a cár visszavonta megbízatását.

A Pétervárott összeült entente-konferencia előtt a rend rség nagyarányú előkészületeket tett. Személyzetét 2000 emberrel megerősítették, csapatokat vezényeltek ki, rengeteg letartóztatás történt. Még a konferencia megkezdése előtti napon is nagy tüntetések voltak, amelyeket csak közzakkal tudtak szétverni. A rendőrséget, — mint jelentették — gépfegyverrel szerelték föl.

Párisi lapjelentések szerint Liaute hadügyminiszter állása megrendült. A kabinet néhány tagja kívánatosnak tartaná a hadügyminiszter távozását, azonban a mostani viszonyok között nem akarnak egy kabinet válságát provokálni.

A Corriere della Sera pétervári jól értesült körökből nyert értesülése alapján jelenti, hogy Galicin miniszterelnök már megantá hi-

vatalút és a legközelebbi napokban lemond. Utódjául Trepovot emlegetik, ebben az esetben Sassenov újból külügyminiszter lesz.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán: Molnár Aranka, a Vigaszínház művésznőjének vendégfelléptével: *A hivatalnok leány*, Ujdonság először.

Csütörtökön: Molnár Aranka vendégfelléptével: *A hivatalnok leány*.

Pénteken: Molnár Aranka vendégfelléptével: *Náni, vagy a glogovai svabok*.

Szombaton délután fél négy órakor mércékelt helyárrakkal: *Ujusi és népies előadás: Csokorlós katona*.

Este fél nyolc órakor, rendez helyárrakkal: *Négy a kislány*, operett. Ujdonság először.

* A színház hírei. Molnár Aranka, a kedves és kiváló művésznő szerdán kezdi meg három estére tervezett vendégjátékát, Ráskay Ferenc kitűnő ujdonságában, a Hivatalnok leányban, melynek vezető főszerepét játssza. A hivatalnok leány egymásután két estén kerül színpadra. Pénteken Molnár Aranka utolsó fellépésével a Náni kerül előadásra. — Ráskay Ferenc, a Hivatalnok leány szerzője a bemutató előadásán jelen lesz. A szereplők a legnagyobb ambícióval készülnek a kitűnő ujdonságra, melynek sikere előreíthatólag biztosítva van. *Négy a kislány*, paradisztikus operett ujdonság lesz a legközelebbi premiert. Barna László pompás zenét írt a Vagó Béla és Tábori Emil kitűnő szövegéhez, mely teljesen a 8 a kislány nyomán halad. Hatásos táncok élénkítik a darabot, melyben csaknem az egész személyzet részt vesz.

* Kölcsonkönyvtár. Ujdonságok Kerpelnél.

A 26-ik vadászászlóalj bravurja.

Budapest, február 6. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Kirlibabától északkeletre a 26-ik tábori vadászászlóaljunk osztagai behatoltak az ellenség főállásába. 20 orosz leterítették és betemették az ellenséges árkokat. Comanescinél légi harcban leszállásra kényszerítettünk egy ellenséges portyázó repülőgépet.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Változatlan. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Felderítő tevékenység a nyugati fronton.

Berlin, február 6. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Ködös, fagyos időjárás következtében csekély volt a tűzérési és repülőtevékenység. Csak az Ancre és a Somme között volt a tűzharc átmenetileg erős. A Somme területén, a Maas keleti partján és a lotharingiai határmentén folyt felderítő előretörésekről több mint 30 angol és franciát és néhány gépfegyvert hoztunk magunkkal.

Keleti harctér:

A rigai tengerparttól a Duna torkolati területéig nem volt különös esemény.

Macedóniai hadszíntér:

A Cserna hajlásban és a Struma lapályán időnként élénk tüzelés. — Ludendorff, első főszállásmeister. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Amerikában rekedt német hajók sorsa.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A kormány hír szerint nem szándékozik amerikai kikötőben levő német kereskedelmi tengeralattjárót lefoglalni, mert ez háborús eseménynek volna. A Kronprinz Wilhelm, a Prinz Eitel, Fritz, az Apcom és a Kronprincessin Cecil már a kormány ellenőrzése alatt vannak. Hivatalos helyen közlik, hogy a Panama hatóságoknak az az intézkedése, hogy meggátolják a német hajók felrobbantását, csak átmeneti és azért történt, mert így megakadályozták volna a csatorna forgalmát.

A Daily Chronicle jelenti, hogy a Kronprincessin Ceciliát megkísérelték hasznavehetlenné tenni. A kikötői rendőrség megállapította, hogy a kazánt felrobbantották, a csavarokat meglazították. A hajón semmi szerszámot nem találtak annak rendbehozatalára, mert a legénység a tartályok-alkatrészeket a tengerbe dobta. A hajó személyzetét a bevándorlási hivatalba vitték. A Himalaja nevű osztrák-magyar teherhajót részben elpusztították.

A hobokeni kikötőben a Vaterland nevű német gőzöst megrongálták. Mindezeknek a hajóknak a kijavítása hónapokig tartó munkát fog igénybevenni.

Manilla szigeten a vámhivatal megállapította, hogy a német hajók gépezeteit elpusztították s több hajón tűz ütött ki. A „Geyer” nevű német ágyunaszádöt legénysége Honolulu kikötőjében felgyújtotta. A hajó lángokban áll.

Berlinből jelentik: Németország azon hajóinak, melyeket Spanyolország és Portugália kikötőiben internáltak, egy millió háromszáznyolcvanezer a tonna tartalma.

Fog-e szállítani Amerika az entente-nak.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A turini Stampa római tudósítója beavatót és illetékes körökben tudkozódott arról a határról, a melyet az Egyesült-Államok döntése kellett s értesüléseiről a következőket táviratozza lapjának:

Miután a német birodalmi kormány kétségtelenül megfontolta lépésének minden következményét, a szigorított tengeralattjáró-naszád háború Németország utolsó ütőkártyája ebben a világháborúban. Amerika magatartása erkölcsi tekintetben megmérhetetlen jelentőségű, de katonai szempontból nem számottevő, hiszen az északamerikai Uniónak nincsen hadserege, legalább nincs olyan, hogy az európai hadszíntereken fegyveresen megjelenjen.

A legfontosabb kérdés az, hogy miképpen fog dönteni Wilson az amerikai hajóforgalom fentartásáról, vagy beszüntetéséről, mert ettől függ az entente-államok behozatala. Némelyek azt hiszik, hogy az elnök nem fog a az amerikai hajókat a német tengeralattjáró-naszádok veszedelmének kitenni, mások úgy vélekednek, hogy Wilson minden áron fenn akarja tartani az összeköttetést Európával, tehát az amerikai hajókat, amelyek hadianyagot szállítanak az entente országoknak, amerikai hadihajókkal fogja kísérteni. Rómában a kiméltelen tengeralattjáró-naszád háború bejelentését üres tevékenységnek tartják s azt hiszik, hogy nincs is elegendő tengeralattjáró hajójuk a blokádra. Az olasz kormány abban bizik, hogy Amerika továbbra is szállítani fog az entente-államoknak, nemcsak azért, mert ez életkérdés a szövetségesekre nézve, hanem azért is, mert Amerika tekintélye forog kockán.

A londoni tengerészeti konferencián a szövetségesek között megállapodások történtek a német tengeralattjáró-naszád háború kitörésének esetére s most a tengerészeti kormányok e meggyezések alapján dolgozzák ki a veszedelem elhárítására szolgáló intézkedéseket.

Londonból táviratozza a Corriere della Sera tudósítója: Nehéz eldönteni, hogy mit várhat az entente Amerika fegyveres segítségétől? Newyorki táviratok szerint az amerikai vezérkarnak az a terve, hogy a csekélyszámu rendes hadsereget, a mely a két millió főben megállapított néphadseregnek alapja, fegyverbe állítja és a washingtoni kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy az amerikai kereskedelmi hajókat amerikai tengeralattjáró-naszádokkal kísérteti, míg áthaladnak a német blokádján.

A londoni kormány — mint a Secolónak Londonból táviratozzák — meg van arról győződve, hogy a német tengeralattjáró-naszádok nem vonhatják meg a forgalmat Amerikával, jelleget a semleges kereskedelmi hajók majdnem kivétel nélkül el fogják hagyni az entente kikötőt. A szövetséges államok kereskedelmi hajói és a zár alá vett görög hajók elegendők arra, hogy megfelelő készleteket hozzanak Amerikából és az angol tengerészeti kormány ezeket a szállítmányokat hadihajókkal fogja kísérteni.

Kitüntetések. A király megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben vitéz és önteláldozó magatartásáért **Finger Lajos** a 3. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 3. honvédszázadrezrebeli tőhadnagy és **Brunhuber László** a 3. honvédszázadrezrebeli beosztott 9. honvédszázadrezrebeli századosnak a legfelsőbb dícsérő emelésre taltul adassék.

Békekonferenciát hív össze a spanyol király.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Párisban meg vannak győződve arról, hogy a spanyol király minden eszékört fel fog kasználni a háború elkerülésére és arra, hogy békekonferenciát hívjon össze a hadviselő államok között.

Bryan volt külügyi államtitkár hatalmas plakátokon szólította fel az amerikai polgárokat, hogy ne szálljanak az entente hatalmak országaihoz tartozó gőzösökre.

Londoni lapok jelentik, hogy a szigorított tengeralattjáró-blokádjá ki-hirdetése óta angol kikötőkből egyetlen semleges hajó sem távozott el.

Az összes norvégiai kereskedelmi hajókat leszerelték, legénységét elbocsátották s azokat a cikkeket, melyeket Angliába kellett volna szállítaniok, az ország belsejébe szállították s ott rakározották el.

Berlin. Scheer tengernagy, a német nyílt tengeri flotta parancsnoka, a skageraki győző a bécsi Neue Freie Presse-nek hozzáintézett kérdésére a következő választ küldte: A szövetséges államok uralkodói közt, akik a békeajánlat visszautasítása után szükséges mondani valójukat kimondották, most már csak arról van szó, hogy Anglia tengeri uránját megtörjék. Ha figyelembe vesszük a szövetséges flottának eddigi teljesítményét, bizonyos, hogy ez a cél sikerülni fog.

TORVÉNYKEZÉS.

Szabad-e megírni, hogy kit mivel vádolnak?

A Nagyvárad című lap annak idején megírta, hogy a törvényszék kitűzte a fő tárgyalást Peresz József hadseregszállítási perében s megírta azt is, hogy mivel vádolják az ismert nagykereskedőt. A királyi ügyészség e cikk közzétételé miatt hatósági ügy tittott közlése címén pert indított s az eljárás során a felelős szerkesztő Papp János dr., mint a közlemény szerzője ellen vádat emelt.

Az ügyben tegnap volt a fő tárgyalás.

Papp János dr. az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

— Volt-e engedélye a közlemény közzétételére?

— Nem volt, de ilyenre nem is volt szükségem, mert a törvény csak a bűnügy valamely iratának vagy beadványának a közlését köti engedélyhez.

A vádbeszéd után Papp János dr. kifejtette, hogy miután bűnvádi eljárásunk egyik alapelve a nyilvánosság, a sajtónak nemesak joga, de kötelessége is a nyilvánossággal közölni, hogy valamelyik polgártársunk miért kerül a bíróság elé, s ezt megtiltani nem volt szándéka a törvényhozásnak akkor, amikor a per egyes iratának közlését megtiltotta. Az ügyészség feltogása szerint lehetetlen volna egyáltalában hírt adni valamely büncselekményről, amelynek nincs olyan részlete, amely valamelyik iratban ne fordulna elő. Hogy ez nem célja a törvénynek, legjobban bizonyítja, hogy a tiatsakornak bűnügyéről minden híradást megtilt, amiből onként következik, hogy a felnöttek ellen tolyamatban levő bűnper anyagának, főként pedig a váának ismereteliségi nem tiltja a törvény. A törvényszék elfogadta ezt az érvelést és telmentő ítéletet hozott. A királyi ügyész telebbezett.

Három millió magyar Amerikában.

(Kilenc millió német. — Az Unio hadereje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy, az amerikai viszonyokkal ismerős személyiség információja alapján megállapítható, hogy az Egyesült-Államok helyzetéről jelen pillanatban nem lehet tiszta képet alkotnunk, már csak azért sem, mert hiszen csak a Reuter-ügynökség sürgönyeire és amerikai közlésekre vagyunk utalva. Hogy mily hangulatot idézett elő a Németországai való diplomáciai szakítás Amerikában, ennek megítélésénél figyelembe kell vennünk azt a körülményt, hogy az Egyesült-Államoknak 103 millió lakosa van, ezek között 9 millió a német, 3 millió magyar és 2 millió osztrák születésű, vagy állampolgár.

A viszonyok megítélésénél azt is tudnunk kell, hogy ezek többnyire a munkás osztályhoz tartoznak és már a háború kitörésekor mérlegelték azt a körülményt, hogy hazafias érzületű lelkiületüknek nagy nehézségeket okozott a munició gyártás az entente államai részére. Ha most háború következne be az Egyesült Államok és régebbi hazájuk között, akkor ezek a munkások kétségtelenül sztrájkba fognak lépni. Miután Amerikában senkit a munkára kényszeríteni nem lehet. *Forrásunk valószínűnek tartja, hogy abban a percben államosítani fogják a hadfelszerelési gyárak üzemét.* Amerika értelmi vezetői is irtóznak a háborús bonyodalmtól, ezért volt annyira megkötve Wilsonnak a keze a mexikói kérdésben. Amerikában élő hazánkfiai ma is „amerikai magyaroknak” nevezik magukat, szoros nexusban vannak úgy ők, mint a németek és hazájukkal. Hazafias érzületük bizonyára tiltakozni fog az ellenséggel való cimborálás ellen.

Gentől jelentik: Párisi sajtó jelentések attól tartanak, hogy Amerikában forradalmi mozgalmak támadnak, mert Amerikában *huszezer német matróz van internálva*, akik segítségére lennének a mindenre elszánt amerikai német állampolgároknak. A francia lapok abban reménykednek, hogy az Unio szenátusa mindent el fog követni, hogy idejekorán elejét vehesse a forradalmi mozgalmaknak.

Az Egyesült Államok fegyveres ereje sehogyan sincsen arányban az Unio nagy lakosságával és a világnak sem a nagy háború előtti, sem pedig a mostani háború alatt elkövetkezett általános politikai helyzetével. Ezt mondhatjuk Amerikának nemcsak hadseregéről, hanem a flottájáról is.

Vegyük szemügyre először a flottát.

A hadiflotta.

Egy hivatalos statisztikai kimutatás szerint 1915 június elsőjén az Egyesült Államok hadiflottája a következő egységekből állott:

38 csatahajó (összesen 529.000 tonna tartalommal, 772 ágyúval és 75 torpedóvetővel).

10 pancélos cirkáló (140.080 tonna, 188 ágyú, 28 torpedóvető).

5 elsőosztályú cirkáló (46.465 tonna, 76 ágyú).

4 másodosztályú cirkáló (25.065 tonna, 54 ágyú).

15 harmadosztályú cirkáló (48.748 tonna, 124 ágyúval, 60 torpedóvetővel).

61 torpedóvadászahajó (37.167 tonna, 291 ágyú, 154 torpedóvető).

9 monitor (32.914 tonna, 52 ágyú).

19 torpedónaszád (3365 tonna, 57 ágyú, 48 torpedóvető).

36 buvárhajó, összesen 12.338 tonnatartalommal.

A csatahajók között volt két hiperdreadnought egyenként 28.000 tonnatartalommal, továbbá 14 dreadnought 18.000—27.700 tonnatartalommal.

Segédszolgálatban állott 30 ágyunaszád, 5 szállítóhajó, 2 kórházahajó, 23 szénzállítóhajó, 16 jatt és 60 különböző rendeltetésű járómű.

1915 júliusában építés alatt állott:

3 csatahajó (összesen 97.500 tonnatartalommal, 140 ágyúval és 16 torpedóvetővel).

22 buvárhajó (11.839 tonnatartalommal).

15 torpedóvadászahajó (16.442 tonnával, 60 ágyúval, 60 torpedóvetővel).

2 torpedónaszád (10.730 tonna tartalommal, 12 ágyúval és 2 torpedóvetővel).

1 segédhajó (8500 tonnatartalommal és 4 ágyúval).

3 szállítóhajó (39.000 tonnatartalommal és 8 ágyúval).

Programba vettek ezenfelül hét 28.000—39.200 tonnatartalmu hiperdreadnought, 2 csatahajó, 6 torpedóromboló, 18 buvárhajó és 6 torpedóromboló építését. (A hiperdreadnoughtok közül négy 1915 végéig elkészült.)

A tengerészet létszáma 1915. őzén a következő volt: 4 tengernagy, 1 helyettes-tengernagy, 20 ellentengernagy, 4800 tiszt és 55.000 tengerész.

A hadsereg.

1918. február 15-ike óta az Egyesült-Államokban a Fülöp-szigetek és az Havai-sziget kerületével együtt összesen hat katonai kerület van. 1916. őzén a békelétszám szerint a hadsereg tisztjeinek száma 7107, a legénységé pedig 124.947 volt. 1914-ben a milícia létszáma 8972 tiszt és 119.251 főnyi legénység volt. A hadsereg legénységét toborzással egészítik ki. A fegyveres szolgálat ideje négy év, utána az illető három évig a tartalék tagja. Ezenfelül minden fegyveres szolgálatra alkalmas polgár 18 éves korától egészen a 55. életévig az egyes államok miliciájához tartozik és évente telen egy-két heti fegyvergyakorlaton vesz részt. A hadsereg békében 31 gyalogosezred, 17 lovas-ezred, 9 táborig tüzérezred és 3 műszaki ezred. A parti tüzérség békelétszáma 819 tiszt és 21.423 közember.

A hadsereg tehetetlensége szembeszökő volt a mexikói konfliktus idején, amikor gyors eselekvés válván szükségessé, száz millió lakosából hamarosan csak egy dandárt tudott teljesen felszerelten a harcterre küldeni. A hadbavonulásra alkalmas fegyveres erejének ez idő szerinti legnagyobb létszáma csupán 400.000 ember lehet a mozgósítás teljes befejezése után.

A nagy háború szülte különös körülmények következtében nem lehet szó arról, hogy az Unio itt Európában jelenjen meg seregteszinek nagy számmal még akkor sem, ha a

mind élesebbé váló külpolitikai helyzet lázas tevékenységre serkentette a hadvezetőséget. Legfeljebb néhány hadosztályát hozhatja át az egységes front megteremtése végett. Ellenben nagyobb számban tudnak majd az önkéntesek az entente hatalmasságainak fegyveres erőibe, talán az ázsiai harterekre, ahol a különleges csapatoknak és a technikai eszközöknek kezelésére hivatott katonáknak fogják nagy hasznát venni.

Százezer korona

nyereség többlet.

(Nagyobb osztalék. — Az Aradi Ipar és Népbank választmányi ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az „Aradi Ipar és Népbank” igazgató választmányja ma tartotta évzáró ülését Szalay Károly kir. tanácsos elnöke alatt.

Megnyitójában az elnök rámutatott arra, hogy az elmúlt évben is az intézet tevékenysége a háborús viszonyok hatása alatt állott. Nem lévén alkalom nagyobb pénzügyi tevékenységre, a vezetőség főfigyelmét a már meglévő kihelyezések ápolására fordította, másrészt arra törekedett, hogy virágzó vállalatot fejlessze. Az intézet betét álladéka három millió koronával emelkedett, a jövedelem egy a központban, a fióktintézetnél és a vállalatoknál meghaladja a múlt évi nyereséget.

Hehs Béla vezérigazgató terjesztette elő a zárszámadásokat, ismertetve külön az egyes üzletágakat. Ismertette az intézet vállalatát s jelentette az igazgató választmányának, hogy a Békéscsabai Áruaktár 1000 darab részvényét, mely eddig a Békéscsabai Takarékpénztár egyesület birtokában volt, vétel útján az intézet megszerezte s immár az egész vállalat az intézet kizárólagos tulajdonát képezi.

Jelenti továbbá a vezérigazgató, hogy a Békéscsabai Áruforgalmi r. t. részvényitőkéjét 500.000 koronára felemelte s mert ezen vállalat is egy a prosperitás, mint a vezetés tekintetében elsőrangú, az intézet ezen vállalatánál újabb is vezető érdekeltiséget vállalt. Az „Aradi Termény és Áruaktár” részvénytársasággal ma már három virágzó alapítás van az intézetnek, melyek, mint jelentős közgazdasági tényezők, az intézetet a természetes fejlődés útján hathatósan támogatják.

Ez évben mindhárom vállalatnál nagyobb nyereség többlet mutatkozott, különösen a Békéscsabai termény- és áruaktárnál, mely nyereséget azonban a rendes áruaktári osztalékon kívül az intézet érintetlenül hagyta s az csak egy későbbi időben nyer elszámolást.

Ezek után előterjesztette a vezérigazgató a nyereség felosztási tervét, melynek értelmében az intézet az elért 540.000 korona nyereségből a rendes dotációkon kívül a tartalék-alapra 20.000 koronát, elővitelre 36.000 koronát fordít s osztalék szelvényét a múlt évi 30 koronával szemben 32 koronával váltja be.

Az igazgató választmányi tagok nevében Vajda István dr. szólalt fel, örömeinek ad kifejezést azon meglepő eredmény felett, melyet az intézet minden téren produkált, elismerését fejezi ki az igazgatóságnak és különösen Hehs Béla vezérigazgatónak konzervatív és céltudatos üzletpolitikájáért, mely lehetővé tette az intézet nagy arányú kibontakozását. Elismerését fejezi ki, hogy az intézet vezetősége éveken át tartó tervszerű munkálkodással figyelmét szépen fejlődő vállalatára fordította s ezáltal a várt sikert el is érte.

Ezen felszólalás után az igazgató választmány az előterjesztett zárszámadásokat teljes egészében elfogadta.

Hetvenkilenc éves őrmester a liceumi kórházban.

(A bucsesdi jegyző megrokkant a haretéren.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes ember fekszik az egyik aradi „Not-reservespital“-ban, a Lyceumban. Ennek a teljesen őszfejú őrmesternek a kopfcédulája maga is kétségtelenül a legérdekesebb háborús dokumentum. A kopfcédula ugyanis jelarolja, hogy Georg Musza 1838-ban született, tehát ma hetvenkilenc esztendő. Kétségtelenül ő a legöregebb katonája monarchiánknak, ifjú királyunknak. A kopfcédula még a következő pikantériákat meséli:

Ihr Assentjahr: 1859

Profession: Bucsosd község jegyzője a brádi járásban.

Végül: *Ärztliche, Befund: Allgemeine Körper schwäche.* Egyéb semmi. A közel nyolcvan esztendő öreg test nem bírta az együtt-marsolást Galícia sarában ifju, délceg bakákkal, meg is hült egy januári éjszakán, lefeküdt míg irgalmas szanitécek jöttek, hordágyra tették *Cuztozza, Magenta; Solferino* hőst, Galícia megrokkantját és azután kényelmes kórházvontat hozta hazai földre, egyenest az aradi Lyceum gyönyörű épületébe, gyöngéd kezek ápolása és gondozása alá. Most ő a dédelgetett kedvence az egész kórháznak. *Glück* Erzsike a legbájosabb önkéntes ápolónő sajátkezűleg itatja meg finom tejes kávéval, eteti foszlósbélti szemlével, mert az öreg sasnak bizony reszketnek a kezei, ezek a kezek, amelyek kitudja hány vörösinges Garibaldistát terítették le 1866-ban az elöltöltő puskák primitív és mégis halálos magvával, sőt egy éve is még a modern technika legnagyobb vívmányával, Manlicherrrel riogatták az orosz. Uzsonnázás közben mesél az öreg, bár ezzel is bajok vannak. Némileg süket szegény és háromszor kell minden egyes kérdésünket a fülébe kiabálnia egy bajtársának, aki szintén román nemzetiségű, szintén az 50-es számú gyulafehérvári gyalogezred zöld paroliját hordja és szintén őrmester, bár a korát tekintve éppen fia lehetne Musza Georgnak.

— És míg az öreg sas veszer, ősméreg-szemekkel és érces hangon, szeretnénk idehívni ententeék „felszabadító“ idealistáit Seton-Watson-Scotus Victorékat, Goga Oktaviánékat; hogy lássák: ezek és ilyenek a mi román nemzetiségeink, akiket ők a magyar iga és járom alól felszabadítani akarnak.

Tehát: Georg Musza született 1838-ban és először besorozták katonának, akkor is ötvenes volt, de akkor még nem zöld paroliban és csukaszűtkében flangirozták a bakák Gyulafehérváron a bástyákon és a korzón, hanem hosszú fehér kabátban, lószőrös csákóban, mint ma a tüzérek, és hosszú puskát szorongattak, és borja nyomorgatta a válluk és akkor született meg a Radetzky-mars. Ennek szívelkesítő hangjai mellett masiroztak le a derék fiúk Olaszország azurkék egü, napsütötte tájaira, Lombardiába, küzdeni az osztrák koronatarományokért. Musza Györgyöt ebben a hadjáratban, Solferinonál szerzett érdemeiért nevezték ki őrmesternek. Vitézül verekedett, engedelmesen csinálta végig az egész nagyszerű Rükverkonkonzentrierungot, talán ez okozta, hogy még abban az esztendőben rokkantnak minősítették, levették róla a fehér waffenrockot, kapott egy szép medáliát és hazament Gyulafehérvárra, vagy Julius Albábra, mint ő mondja Decebal és Traianus császár elfajzott ivadékaik-

nak nyelvén. A következő évben, 1867-ben bekövetkezett porosz-osztrák háborúba. Musza Györgyöt már nem hívták be és nem volt jelen Königraetznél, amikor a kitűnő *Pejérváry Géza* megmentette őfelsége I. Ferenc József életét. Musza György 1866-ban beabfűbrölte a puskáját és 1916-ban önként vette újra kezébe a Manlichert, amelyről dehogyan tudta, hogy 1867-ben ez okozta a poroszok fölényét, a mi elöltöltő-puskás, gyutaesos, kovás armádiánkkal szemben.

Önként jelentkezett Musza György a bucsesdi községi jegyző („Domnu notar“, mint Goga Oktáv szindarabja) a világháború másodszodik évében, mert akkor már két fia és két veje katona volt, tanult fiúk, akik nemsokára tisztok lettek és ő is, az apjuk és apósuk is visszakapta őrmesteri rangját. Senkit nem hagyott otthon Musza György, csak a faluját a havasok alján és a kicsi temetőt, amelyben felesége pihen már régös-régén, hős fiainak szülőanyja. Az öreg őrmestert trénszolgálatra osztották be, amikor minden igyekezettel sem bírta már a marsot, de egy esztendő haretéri szolgálat után a trént sem bírta, osszeroppant. Most itt van a pompás Lyceum-koruzsban, pihen és álmodik.

Nyomozás egy vagon szalonna körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután érdekes szállítási ügyben indított nyomozást a rendőrség. Egy aradi ügynök ma délután feljelentést tett a rendőrségen három másik aradi ügynök ellen, akik Brenner Rezsőtől, a 38. gyalogezred egyik katonájától egy vagon szalonját vették meg. Az ügynök elmondta, hogy Brennernek nincs igazolványa és e mellett a szalonját maximális áron felül adta el. Elmondta a panasztevő azt is, hogy az ügynökök most egy kávéházban vannak és éppen a lebonyolított ügyről tárgyalnak s így könnyen meg lehetne náluk találni azokat az írásos dokumentumokat, melyek be fogják bizonyítani a kihágást.

A rendőrségről Börsök Lajos detektív ment ki az ügynökökért, akiket Brennerrel együtt a rendőrségre elküldött. A nyomozás során megállapították, hogy Brennerrel Klein Rezső és Róth József vásárolta meg a szalonját, amit mindjárt tovább is adtak Schwarz Dávid és Fényes László marosvásárhelyi ügynököknek. Azt azonban, hogy a szalonját milyen áron vették és mennyiért adták el, eddig nem sikerült kideríteni. Azt azonban megállapították, hogy igazolványa csak Kleinnak van, míg Brennernek és Róthnak sem ez nincs, sem más engedélyük nincs, amit élelmisszerek eladása esetén a múlt évben megjelent belügyminiszteri rendelet megkíván. Az ügyben a rendőrbíróaság indított nyomozást, de minthogy kiderült, hogy nem kihágásról, hanem vétségéről van szó, Weil Károly dr. rendőrbíró áttette a bűnügyi osztályra az ügyet.

A folytatódó nyomozás során a bűnügyi osztályon a szalonna elszállítása körül merültek fel némi kértelyek. A vagon szalonját még a múlt héten szállították el Marosvásár-

helyre, még pedig katonai fuvarlevéllel. A fuvarlevélen a szalonna a marosvásárhelyi német hadtápparancsnokságnak van címezve. Katonai bélyegével el van ugyan látva a fuvarlevél, de az aláírás hiányzik róla és éppen ez tűnt fel a nyomozó hatóságnak, mely aziránt indított most nyomozást, hogy hogyan jutott Brenner a szállítólevélhez és hogy nem történt-e árdragítás a szalonna vásárlás körül.

MOZGOKEP SZINHÁZ.

Mire megvénülünk.

(Jókai Mór regénye filmen, első része ma az Uránia színházban.)

E héten nagy irodalmi filmszenzációja van. bemutatásra került az új Jókai-film, „Mire megvénülünk“. Jókai filmen. — Ami néhány év előtt csak utópia volt, most íme megvalósult. A nagy meseköltőnek immár második műve ez, ami filmre került — de a Mire megvénülünk megjelenése jelentőségében, arányában tulszárnyalja az elsőt és azt hisszük, bizvást megjósolhatjuk, hogy a siker is szárnyalással fogja kísélni ezt a filmkolosszust.

Egészen őszinték leszünk: ez a Jókai film legelsősorban azért oly kedves, azért oly értékes, portentum nekünk, mert izig vérig magyar. Ez a Jókai igazi megelevenítése: magyar művészekkel, magyar talajon játszik a kép és a régi bibájós magyar nemesi világ levegője árad felénk. Ez a film azok közül való, amelyek megjelenése ünnepnapja a magyar filmjátszásnak, irodalomnak egyaránt.

A dramaturg az, akit elsősorban dicsérni kell, aki megvalósította mindazt, amit egy ilyen vállalkozástól csak várni lehet: hű maradt Jókai szelleméhez, azt interpretálta és olyan plasztikusan állította össze az eseményeket, hogy megértéssel, lelkes örömmel követhetjük a csodás mesét. Hevesi munkája kilógástalan.

A rendezés kart karba öltve dolgozott a dramaturggal a gyár nagyszerű intuícióval és a nagy feladathoz méltó lelkesedéssel, ügyzetettel és hozzáértéssel dolgozott: mindenik jelenete tökéletes; erő és lendület van ebben a rendezői kézben.

A szereplők átértézték, hogy mi a kötelességük Jókaival szemben. Beregi Oszkár a maga éleskorvonalú, széles gestusával mintha prodeszúnálva lenne a filmjátszásra. Fenyő Emil elsőrendű az újabbik Aronti szerepében. Szerény Zoltán nagyszerű zsaner alakítása egészíti ki a férfítiszterek trászát, míg a nők közül Márai Erzsit, Etsy Emiliát és Poor Lilit illeti feltétlen elismerés, míg a többi szerepekben Benes Ilona, Megyeri Sári, Hajdu, Kemenes és Szőregyi tényesek.

* **A senki gyermeke.** (Nagy tengerészdráma az Apollóban.) A tengerészdrámákat mindig örömmel fogadja a mozi publikuma, mert rendszeren megkapó romantikán épülnek fel s ezenkívül a végtelen tenger perspektívája sok gyönyörűséget nyújt még a mozivásárlónak is. A senki gyermeke, amelyet szerdán mutat be az Apolló-színház, a legszebb tengerészdrámák egyike. A tenger vad hullámaival együtt a szerelem vihára tombol benne. A részeges Frank elhagyja feleségét és gyermekét. Ez utóbbi az anyjától is elszakad. Az élet igazságának hajtőereje összehozza Dórát, az elhagyott asszonyt Johnnal, a rosszelkű Frank jóra való öccsével. Miudkettőjük szívében fellángol a szerelem s mert azt hiszik, hogy Frank régen meghalt, esküvőre készülnek. Mielőtt a pap összeadná őket, a tenger habzó hullámain talaját veszti egy hajó s a kimentett matrózok között van a halottnak hitt Frank. Dóra öszszelépet szívvel veti le menyasszonyi fátyolát s tovább szenvedti keserű életét Frank mellett. Ez azonban nem tud megjavulni s végzete utótléri: verekedés közben a tengerbe esik. John és Dóra, akiket értesítenek az esetről, kétségbeesetten sietnek a tengerpartra, ahol már csak Frank holttete mellett szoríthatják meg néma tájadalommal, de nagy szerelemmel egymás kezét...

Amerika nem akar háborút?

Készülődés a hadviselésre.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Marchand; az Unió alelnöke kijelentette, hogy a diplomáciai szakítás nem jelent még fegyveres beavatkozást egyuttal. Határozatain egy nemzet sem teheti túl magát, ha önértet van benne. Az amerikai kormány nem neheztelt a németekre, de nem tűrheti azoknak üzemeit.

A Politiken című kopenhágai lap úgy értesül a kopenhágai amerikai követtől, hogy Amerikának Németországgal való diplomáciai szakítása még nem jelenti a háborút. Tekintetbe kell venni azt a majdnem 600,000 német amerikai, akik Amerikában vannak s ezekre való tekintettel nagyon óvatosan fognak eljárni a háború megüzenése kérdésében. Az amerikai hivatalos körök nem veszik komolyan az amerikai németeknek azt a fenyegetését, hogy ha Wilson megüzeni a háborút Németországnak: testületileg kivándorolnak Mexikóba. Wilson egyébként a kabinet demokrata érzelmű tagjaival állandó tanácskozást folytat. A Fehér Házba naponta ezrével érkeznek a levelek és a sürgönyök, melyek a mielőbbi békekötésre sarkalják és szőlítják fel az elnököt. Ezenkívül nagyarányú népgyűléseket is tartottak, amelyekben tiltakoztak mindennemű háborús mozgalom ellen.

A Petit Parisien jelenti: Bernsdorf amerikai német nagykövet délelőtt fél 11 órakor kapta meg utlevelét. A hadüzenethez szükséges előkészületeket megtették. Washingtonba tolong a nép. Általánosan helyeslik Wilson lépését s tekintettel arra, hogy Amerika két év óta annyit türt el Németországtól, amennyit Angliától két héten keresztül sem türték volna. A „Petit Journal“ szerint, ha Amerika megüzeni is a háborút Németországnak, azért nem indít közös akciót az ententetal. Bírán volt külügyi államtitkár nyilatkozatában azt mondotta, hogy készek a háborúra szükség esetén, de hogy Amerikától háromezer mérföldre fekvő határokra amerikai katonákat küldjenek, annak semmi értelme sem volna.

New-Yorkból jelentik: Az Egyesült Államok megtettek minden olyan intézkedést, melyek meg kell hogy előzzék a hadüzenetet. A nemzeti gárda lesz a magja a felállítandó, két milliós hadseregnek. Az eddigi elhatározás szerint 1918 tavasza előtt nem küldenének csapatokat Európába. Ellenben minden eszközzel arra törekcsenek, hogy a municiógyártást fejlesszék és fokozzák, mert példátlan nagymennyiségű hadianyagot akarnak összegyűjteni.

Berlinből jelentik: Az amerikai hírlapírók kijelentették, hogy Amerikának Németországgal való diplomáciai szakítása Gerard nagykövetet rendkívül lesújtotta, már csak azért is, mert ebben saját személyének devaluálását látta. A nagykövet nézete szerint Wilson csakis a közhangulat nyomása alatt határozta el magát e lépésre. Háborútól azonban nem kell tartani, mert a háború Amerikának kimondhatatlan gazdasági kárt jelentene. A hadikiadások ugyanis fel-

emészténék azokat a javakat, ameyeket e harmadfél év alatt Amerika felhalmozott. A túlhajtott és nagyarányú drágaságot, amely már most érezteti hatását, az amerikai nép nem tűrné el.

Newyork. Az Egyesült Államok összes munició gyárait a hadügyminiszter felügyelete alá helyezték és állami kezelésbe vették.

Kopenhága. A Politiken című itteni lap jelentése szerint a Kuba környékén álló amerikai flottát befutották és készenlétben áll. A Panama csatornát erős felügyelet alá helyezték, nehogy dinamit merényletet kísérelhessenek meg. A kikötőket is őrzik, nehogy a német hajók kifuthassanak onnét.

Berlin. Ferd, az ismert amerikai békebarát háború eseteire összes gyárait felajánlotta a kormánynak.

A svájci amerikai konzulok felszólították az amerikai állampolgárokat, hogy az európai politikai helyzetnek küszöbön álló rosszabbodása miatt térjenek haza.

Aradi magánisztviselők segélyalapsa.

(Levele a szerkesztőhöz.)

Igen tisztelt szerkesztő ur! Igen sok szó esett már e borzalmas háború alatt a nyomor különböző fajáról, de kevesen foglalkoztak még e dög a magánisztviselők nehéz helyzetével. Pedig ez a nagy és számottevő testület megérdemelné, hogy úgy a kormány, mint a közvélemény törődék a sorsával, mert éppen úgy kiveszik részüket a magánisztviselők a most folyó rettenetes gazdasági haroból, mint bármely fia ennek az országnak. A köztisztviselőkről napról-napra olvashatunk panaszos cikkeket, mert a köztisztviselők helyzete tényleg szinten igen súlyos. Nem hiszem ugyanis, hogy volna közöttük — még a legmagasabban dotált hivatalnokokat is beleszámítva — aki fizetéséből kényelmesen megtudna élni. A köztisztviselők helyzetét azonban némileg vigasztalóbbá teszi az a körülmény, hogy van nyugdíjuk és így nem kell rettegve az öregség ama korszakára gondolni, amikor koldusbotot foghatnak a kezükbe, mint a magánisztviselők. Fiaink, akik hősi elszántsággal országunkat védik, talán a lövészárokban sem szenvednek olyan sokat, mint itthon a köztisztviselők és a magánalkalmazottak, akik a front mögötti lövészárokban járják a kálváriát. Még a természet is ellenségeink sorába szegődött és rettenetes hideget küldött ránk. Nem elég tehát, hogy mindennapi kenyerünket a minimálisra kell korlátozni, hanem a mellett még didergünk is, mert hiszen ma a szén és a fa olyan megfizethetetlenül drága, hogy mi szegény hivatalnokok nem juthatunk hozzá.

A magánisztviselők aradi egyesületének érdemes elnöksége, valóban dicséretre méltó akciót indított, amelyet a főnök urak megértéssel karolta fel. Azonban sajnos, a kiutalt drágasági pótlék a mai rettenetes helyzetben ugyszólván semmit sem segít. Tény, hogy a főnökök vállát is elég sok teher nyomja és így nem lehet tőlük rossz néven venni, hogy nem juttatnak olyan drágasági pótléket alkalmazottaiknak, amilyent azok megérdemel-

nének. Hiszen ha a főnökök teljesen figyelembe akarnak venni a drágaságot, akkor a mai fizetések tizszeresét kellene adniok. Mivel azonban a drágasági pótlék nem áll arányban a fontos cikkek drágulásával, tehát a tisztviselők kénytelenek tultenni magukat a kormány rendeletén és hetenkint nem két, hanem hét hustalan napot tartanak. Naponkint azt halljuk, hogy az élő sertés és marha ára csökkent, sajnos, azonban a hentes és mészáros üzletekben ennek nyomát sem találjuk. Jól tudom, hogy felszólalásom nem fog segíteni a mai rettenetes drágaságon s jankiáltással nem is akarok egyebet elérni, minthogy bennünket, szerencsétlen magánalkalmazottakat is vegyen végre pártfogásába a kormány. Az ellenzék a képviselőházban minden társadalmi élet helyzetének javítását sürgeti, csak a magánisztviselők rémes helyzetét nem festette még le egy ellenzéki szónok sem. Pedig ez van akkora fontosságú kérdés, mint a választójog, vagy az összeférhetetlenség. Legutóbb Szilágyi Lajos dr. munkapárti képviselő figyelmessé tette a honvédelmi minisztert egy, már Ausztriában létező törvényes rendelkezésre, amely azonban nálunk hiányzott. A honvédelmi miniszter ur magáévé tette az eszmét és rövid idő alatt intézkedett is, hogy a sérelem orvosoltassék. Ez azt bizonyítja, hogy a kormány hajlandó az igaz ügy támogatására, ha azt a parlamentben felszínre vetik. Üdvös volna tehát, ha az ellenzék a magánisztviselőket, ezt a nagy dolgozó polgári tömeget, szintén támogatásban részesítené a képviselőházban és semmi kétség, hogy a kormány nem is vonná meg jóakarátát tőlünk, ha a parlamentben a kezdeményezés nagyszerű gondolata felvetődnék. Bizony másképpen volt minden, amikor még Irányi Dániel, Hely Ignác és Horváth Boldizsár éltek, akik a képviselőházban mindig újabb és újabb szociális törvények meghozatalát sürgették. Most azonban csak egy törekvés van az ellenzéknek: minden áron kormányt bukítani. A szociális kérdések megoldása nem fontos.

En már sokszor szóvátettem a magánisztviselők nyugdíjkérdését, de sajnos süket fülekre találtam. Néhány évvel ezelőtt a kereskedők köre közgyűlésen is megemlítettem ezt a fontos eszmét és az akkor ott jelenlévő országos nevű egyéniség meg is ígérte, hogy a fővárosban nagy propagandát indít ennek a fontos eszmének. Sajnos azonban ígérését rég elfeledte az illető, pedig igen sok magánisztviselő hozzájárult, hogy városunk nagy szülőtte magas polcra juthatott. Ha nyugat felé tekintünk, szegyenkezve kell arra gondolnunk, hogy milyen siralmas a mi helyzetünk a nyugati államok magánisztviselőivel szemben. Ne menjünk tovább Ausztriánál; ott már néhány éve törvénybe iktatták a magánalkalmazottak kötelező nyugdíját. Senkisem vádolhat azzal, hogy én haza beszélek, mert hiszen év már túl vagyok azon a koron, amelyben a nyugdíj fizetését kezdeni szokták. Felszólalásomat tehát a teljes önzetlenség sugalja és tisztán a jövő generáció érdekében emelem fel szerény szavamat. Ha a kereskedők köre és magánisztviselők egyesülete ily irányban sikeres akciót kezdene, akkor örök emléket állítanak maguknak.

Haaker Mór.

Az „ARADI KOZLONY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletében

Egyes szám ára 12 fillér.

H I R E K

LEGUJABB.

Bjél 2 orakor érkezett telefonjelentés.

Korlátozzák a vasúti személyforgalmat.

Bécsből jelentik: Tekintettel arra, hogy a harserekek kiterjedése és a zavartalan utánpótlásról való gondoskodás, az élelmiszer ellátás mind fokozottabb mértékben veszik igénybe a vasutakat és tekintettel a kedvezőtlen időjárásra is, mely nagyban korlátozza a forgalom teljes lebonyolítását, a személyforgalomban egészen messzemenő korlátozásokat kell létesíteni. Éppen ezért felzárkóztatják a lakosságot, hogy a további intézkedésig a nem feltétlen szükséges utazásoktól tartózkodják, hogy így a vasútforgalom tehermentesítése létrejöjjön és hogy a hazai védelmének céljait ezzel is szolgálják.

Budapest. Rakovszky István a cenzuráról szóló holnapi interpellációjában kérdést fog intézni a miniszterelnökhöz, belügyminiszterhez és igazságügyminiszterhez, hogy miért nem engedték meg a lapoknak a huszesztendő kiegészítéséről szóló hírek közlését, és miért büntették meg egy lapot három órai előzetes cenzurával, amely mégis megírta. Hír szerint az interpellációra mindhárom miniszter válaszolni fog.

Amsterdamból jelentik: A Reuter ügynökségnek jelintik Újzeelandból: Schakleton expedíciójának tíz tagját, akik a jég miatt 1916 május 10-ike óta nem juthattak el hajóikhoz, most megmentették.

Genf. A német zárlat miatt Angliából hiányzó szénküldemények miatt Franciaország szénkészlete csak márciusig elegendő. A személy és teherforgalmat egyharmadra korlátozzák.

Bérkocsis által inzultált báró.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az az általános és türelmetlen kocsimizériát, mely nemcsak Aradon, hanem a vidéken és a fővárosban is uralkodik, hiszen jellemzi az a felháborító és páratlan eset, ami ma délután Budapesten történt. A főváros egyik legforgalmasabb pontján egy kocsis összevert egy bárót. Az eset előzményei a következők:

Gerlitz István báró joghallgató ma délután a nyugati pályaudvaron felfogadta Wittmann József bérkocsist, akivel lakására hívattott. Itt azt mondta a kocsinak, hogy két percig várjon, mert aztán tovább mennek. A báró azonban körülbelül fél óra hosszat tartózkodott a lakásán, mert egy telefon beszélgetésre kellett várakoznia. Ezután lement és azt mondta a kocsinak, hogy vigye vissza a pályaudvarra. A kocsis azonban ingerült hangon válaszolt a bárónak és kijelentette, hogy ő nem megy vissza a pályaudvarra és neki mindegy ideje arra, hogy órák hosszat várakozzon. Követelte a bárótól, hogy fizesse ki és menjen villamoson. Gerlitz István erre azt kérte a kocsistól, hogy vigye el legújabb a Kossuth-utca sarkára. Amikor ideértek, a báró husz koronát vett ki pénztárcájából és azt mondta a kocsinak, hogy a taxa szerint hat koronát és két korona borzaválót vonjon le magának, a többi pedig adja vissza. Ezzel átnyújtotta a pénzt, melyet a kocsis zsebre tett és nem volt hajlandó abból visszaadni semmit. Azt mondta, hogy neki ezért az utért husz koronát kell fizetnie. A báró lármát csapott, mire megjelent egy rendőr. A kocsis elvette a husz koronát, igazán azt mondta, hogy menjen majd fel a pályaudvarra, ott fogja megkapni a neki járó összeget. A

báró ezután egy villamos megállóhoz ment és a kocsis is elindult, de mikor a rendőr eltávozott, akkor odahajtatott a villamos megállóhoz, hirtelen leugrott a kocsijáról és ostorával többször végigvágott a bárón.

Nagy láрма és dulakodás keletkezett, a rendőr ismét előkerült és a kocsis a főkapitányságra kísérték, ahol zsarolás kísérlete miatt letartóztatták.

Jenő főherceg katonáiról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Jenő főherceg tábornag fogadta Scapineit gróft, a Neues Wiener Journal harsereki tudósítóját és hosszabb beszélgetésben elmondta, hogy milyen nékülözéseket kell elszenvedniök a mostani nagy hidegben az olasz fronton harcoló katonáknak.

— Saját szemével láthatta, — mondotta a főherceg — hogy milyen irtózatos hótömegek koritják a vidéket mindenfelé. Tegnapelőtt szemleuton voltam az arvonalon és valóságos hótengert láttam. Igazán esodálatra méltó, hogy katonáink milyen nagyszerű kitartással viselik el a nagy hó által okozott szenvedéseket. Emberteletti munkát végeznek a hegyek között.

— Hangulatuk mégis kitünő. Allardó harcot kell folytatniök a lavinák ellen. Az idén rengeteg lavina gördül alá a hegyekről, olyan helyeken is, ahol máskor soha nem voltak lavinák. Szerencsére az őszel jóslóra megtettünk minden intézkedést a lavinák ellen. Egy helyen legutóbb hatalmas lavina szakadt le a völgyre. Egyik csapatunk hosszú, fárasztó munkával eltakarította az utóból az óriási hótömeget. Annnyira kiáradtak ebben a munkában, hogy a parancsnok néhány napra fel akarta váltani őket, de a katonák megkérték, hogy hagyja őket továbbra is a helyükön.

— Igazán megindító részleteket lehetne elmesélni derék katonáink kitünő hangulatáról. Bizonyára tudja, hogy egymás között szorgalmasan gyűjtögetnek a katonák özvegyei és árvái részére. Egy altisztet, a ki a gyűjtött pénzt kezelte, legutóbb barakjával együtt eltemetett egy lavina. Bajtársai azonnal hozzáfogtak a mentési munkához, keskeny utat vágtak a lavinán keresztül a házikóhoz. A mikor odaértek, először az eltemetett altiszt kezét látták meg, a melyben messze előrenyújtva tartotta az özvegyek és árvák reábizott pénzét, hogy azt menthessék meg legelőször. Szerencsére őt magát is megmentették. Mi itt kifogunk tartani végig, — tejezte be nyilatkozatát a főherceg — a többi a jó szervezés dolga.

Fellner Frigyes dr. — magyar nemcs.

A magyar tudományos és közgazdasági élet egyik kiválósága felé fordult a királyi elismerés és a magyar nemesség adományozásával kiváló érdemeit jutalmazta meg. A hivatalos lap ma érkezett száma írja: „Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Fellner Frigyes dr.-nak, a Magyar Agrár- és Járulékbank ügyvezető igazgatójának, egyetemi nyilvános rendkívüli tanárnak és törvényes utódainak, a közgazdaság terén szerzett kiváló érdemei elismerésül, a magyar nemességet „Nemzetvölgyi“ előnévvel díjmentesen adományozom. Hadszintér, 1917. évi január hó 26-án. Károly s. k. Roszner Ervin báró s. k.

Fellner Frigyes dr., az Agrár és Járadék Bank ügyvezető igazgatója, rendkívüli egyetemi tanár 1871-ben született. Már egyetemi korában különös szeretettel foglalkozott közgazdasági, pénzügyi és technikai tanulmányokkal. Több munkája pályadíjat nyert, különösen a nemzeti vagyon megbecsüléséről szóló. Ugyvedői diplomáját az Agrár és Járadék

Bank elnöki titkára lett és három év óta ügyvezető igazgatója az intézetnek. Nagy munkaköre dacára pénzügyi és közgazdasági irodalmi munkásságát is folytatja és az egyetemen is tanít. Fellner dr. néhány év előtt a nemzetgazdaságtan tanára volt a budapesti kereskedelmi akadémián, most a tudomány egyetemen az agrárpolitikát adja elő. A rendkívüli egyetemi tanári címet 1914-ben adományozta neki a király. Nemcsak Magyarországon, hanem a külföld tudományos köreiben is osztatlan elismerésben van része. 1915. óta levelező tagja a Magyar Tudományos Akadémiának. Ezenkívül tiszteletbeli tagja a párisi statisztikai egyesületnek.

— Február 6. Az 1849. február 8-iki utcai harc évfordulója alkalmából, a halhatatlan hős honvédek emlékeztérére f. évi február hó 8-án délelőtt 10 órakor a római kath. templomban istentisztelet lesz, amelyre Arad sz. kir. város összes köz- és magánhivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait és tanítóit, valamennyi egyesületet és Arad sz. kir. város közönségét tisztelettel meghívom. Vargassy Lajos polgármester.

— Salacz Dezső halála. Hosszas szenvedés után örök alomra hunyta le szemét ma délután 3 órakor Salacz Dezső, a Máv. 16-1-1-esére. A halál a hamar reája hullott testi bajok sokaságától szabadította meg: a nemcs szívű munkás embert, kinek emléke sokaknak szívében kélt részvétet és tájadalmas emlékeztetést. Férfi korának erejében bénította meg a betegség. Küttötte kezéből a munka szerelmét, ellopta arcáról az élet színeit, szeméből a fényt, mely olyan szeretettel tudott ráragyogni kiesiny családjára. Salacz Dezsőt, kora öregg, tehetetlen bétvá tette a szenvedés s megható volt látni a meggyöngyült testben is a fel-fel lobbanó életet, mely a mult foglalkozásai után epekedve hajtotta a béna testet s a lassuló veréssel lanytató szívet. Elmulása míg szomorúsággal tölti el a rá gondoló ismerősök, jóakarók és barátok szívét, megörökít egy szomorú szép emléket egy munkás, becsületes derék férfi, példás családító és gondos édesapa életéről.

— Gyászemlékművepély. Steinhardt Jakab, az aradi iaz. hitközség nagynevű főrabijja emlékének tiszteletére a zsinagógóban február hó 7-én, szerdán délután háromnegyed 5 órakor gyászemlékművepély tartatik, melyre a hitközség tagjait ezuton hívja meg az előjáróság.

— Elhunyt francia antiszemita vezető. Géből jelentik: Eduard Droumond híres antiszemita író a Libre Parole című antiszemita lap kiadója Párisban meghalt. Annak idején nagy szerepet játszott, különösen a Dreyus-perben, az utóbbi években azonban befolyása csökkent és lapját alig olvasták. Hetvenhárom esztendő volt.

— Házasság. Virágh Károly államvasúti mérnök február 6-án tartotta esküvőjét Szilágyi Magdiával.

Adományok. Fuchs Bernátné Zöldes 5 és F. A. vaggongyári tisztviselő 2 koronát küldötték a vak katonák javára. Fuchs Bernátné Zöldes 5 koronát küldött az izraelita árvák javára és 10 koronát az izraelita nőegylet javára.

— Koszorúmegváltás. Ottubay Károlyné ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Halnay Andorné 25, és Schartner Sándor és neje 20 koronát adományoztak az Aradvárosi Vörös Kereszt Egyletnek, mely adományokért ezuton is hálás köszönetet mond Váserhelyi Janka elnöknek és Hász Erzsébet alelnöknek.

— Személyes. Kovács István máv. vendég-lős Párisban meghalt. Ma délután a rei. szerartás szerint örök nyugalomra helyeztek.

LEGUJABB.

Roggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Hollandia nem nyugtalan. — Sveic nem követi Wilsont. — Brusszilov öngyilkosságának előzményei.

A Reuter ügynökség jelenti Newyorkból, hogy Wilson elnök a hadügyi és tengerészeti államtitkárokkal tanácskozásokat folytat ama eszközök tekintetében, melyek lehetővé teszik, hogy a törvényhozás felhatalmazást adjon a kormánynak, hogy szükség esetén kisajátítsa a hajógyárakat, munició készítő műhelyeket és más hadfelszerelő telepeket.

A Reuter ügynökség jelenti: Wilson elnök hirdetőmentyt tett közzé, melyben a hajózási törvény alapján megtiltja az amerikai hajósoknak, hogy hajóikat idegen szuverénitás alá helyezték.

Reuter jelentés: A kongresszus elfogadta az új bevándorlási törvényt, amely az analabéták bevándorlását kizárja.

Hága. A hollandiai kamara mai ülésén Cort von Linden miniszterelnök, külügyminiszter a következő nyilatkozatot tette: Komoly események foglalkoztatják a kormányt. E pillanatban még nem adhatunk közlést a dolgokról. A kelio pillanatban azonban tájékoztatni fogjuk a közönséget. Most csak annyit mondhatunk, hogy különös nyugtalanságra nincsen ok.

Bern. Svájci lapok azt hangoztatják, hogy *Svajc ezentúl is maga képviseli érdekeit és nem helyezkedik Wilson álláspontjára.* Svajc politikája más, mint Wilsoné, szigorú semlegeségét ezután is meg fogja őrizni. A svájci szövetség tanácsa mielőtt véglegesen állást foglalna, újabb információkat kért Berlinben és Bécsben.

Stockholm. A lapok egybehangzóan jelentik, hogy teljesen lehetetlennek tartják, hogy a skandináv államok Wilson elnök ama kivánságának eleget tennének, hogy szakítsák meg a diplomáciai összeköttetést a központi hatalmakkal.

Berlinben urinők lapátolnak havat. „Wintersport” lett Berlinben a hókaparás, akár csak a koresolya, vagy a rödi. Amióta Berlin és környékének katonai főkormányzója felzárkította a lakosságot, hogy aki csak tud, vállalkozzék hólapátolásra, a berlini újságok írásban és képen egyre-másra mutatják be a közönségnek, hogy milyen áldozatkézz a haza szolgálatában Berlin apraja-nagyja és milyen újfajta téli sportképpen üdvözik a német fővárosban a hókaparást iskoláslányok, élemedett férfiak, sőt finom urinők is. A Lokalanzeiger például diadalmosan adja hírül, hogy azok között, akik kessel vezérezredes felhívására elsőként jelentkeztek önkéntes hókaparásra, voltak azok az előkelő német hölgyek, akik most Berlin finom penzióiban várják a háború végét, mert a férjük a harcúterem van. Egy sereg ilyen urisasszony ragadott lapátot és csakányt, hogy a penziók előkelő negyedének egyik utcáját szabaddá tegyék a hótemető. Valamennyinek a lére magasrangú katoná és a női hókaparó csapat vezetőjének írje olyan német tábornok, a kinek valagnirü a neve. Este kivonultak a hölgyek az utcára és órák hosszáig tartó kemény munka után reggelre meggyúthatták ezt az utcát a közlekedés számára. Egy másik újság fényképpel mutatja be, mint lapátolják a havat Berni utcán a polgári szolgálataira kötelezettek. Jo évrühábu, katonasípkával a fejükön, ut lát-hatjuk egymás mellett a sovány bantúvat-nokot, csipletovel az orrán, a kövér nemesség-terti és a nő esztendősi naziurak. Ezzen nany-ja a havat valamennyi, csak úgy mint egy harmadik berlini újság képen a kis iskoláslányok csapata, a melynek úzenket-úzenet éves tagjai, lapátolják a kezükben, vidáman dolgoz-

Német lapok, köztük a Lokalanzeiger hangoztatják, hogy addig, míg Bernstorff haza nem térhet, Gerardnak sem szabad elhagynia Berlint.

A Wolff-ügynökség jelenti: Egy visszatért tengeralattjáró hajónk a sajtó által jelentett 2500 tonnás angol gőzösön kívül még a következő hajókat súlyesztette el: Bisagno 2252 tonnás olasz gőzös, Minto portugál vitorlás és felfegyverzett 3500 tonnás szállító gőzös az Atlanti Oceánon. Továbbá éjjeli támadásban az angol vizeken két ismeretlen személyszállító hajót elsúlyesztett 4000 tonna ürtartalommal. E közben 1 ágyút zsákmányolt és 3 foglyot ejtett.

Rotterdam. A Tamarinda gőzös drót-talan táviróval jelezte, hogy különböző elpusztított hajókról 190 embert vett fel, kiket Vigóban fog partra tenni.

A francia kamara tegnapi ülésén, a papoknak katonai formációkba való beosztásáról elfogadták Liautey hadügyminiszter a javaslat ellen foglalt állást, Malvi belügyminiszter ellenben mellette. Emiatt Liautey és Malvi között nyílt ülésben heves jelenetek játszódtak le. Az éles szóváltást Liautey azzal fejezte be, hogy felállott helyéről és otthagya az üléstermet.

Stockholm. Az Utro értesülése szerint, amikor Brusszilov a főhadiszállásról visszatért, a nagyvezérkar főnöke közölte vele, hogy *többrendbeli mulasztásaiért haditörvényszék elé fogják állítani.* Különös kegyképen azonban megengedte neki, hogy 24 órai haladékot kap, privát dolgai rendezésére. Brusszilov nyomban visszatért Pétervárra és ezalatt minden követ megmozgatott, hogy sorsát elkerülhesse, de miután ez nem sikerült, pétervári lakásán főbelötte magát.

nek a havas utcán tanítónőjük felügyelete alatt.

Változások a záróra körül. Tekintettel a szénhiányra, hírek merültek fel, hogy ez a zárórát is befolyásolni fogja. Érdeklődésünkre azt hallottuk, hogy egyelőre nincs szó a záróra megváltoztatásáról, bár nemsokára a minisztériumok, a főváros és a rendőrség tanácskozásra gyűlnek össze ebben az ügyben. A tanácskozás tárgya voltaképpen nem is a záróra lesz, hanem az, hogy bizonyos üzletek még a zárórán túl is nyitva maradjanak-e. Könnyebbítés aligha kerül szóba, legfeljebb a borbélyüzletekkel tesznek kivételt. A tanácskozás foglalkozni fog azzal is, hogy a magánlakásokban hogyan csökkentek a villanyfogyasztást és hogy a klubok záróráját elrendeljék-e? A tendencia az, hogy inkább szigorúban kezeljék a kérdést. A mulatóhelyekről és a színházakról egyelőre nem esik szó, mert féltő, hogy ha ide nem járhat a közönség, más durvább mulatságokban keresi örömét. Természetesen sok függ attól is, hogy viselkedik az időjárás. Ha megenynül és javulnak a szállítási viszonyok, sok mindenről nem esik szó, a miről most beszélnek.

Tűznél beszakadt szoba padmoly. Budapestről telefonálta tudósítónk: Ma este 11 órakor a Dembinszky-utca 4. számú házban tetőtűz ütött ki. A tető alatt levő második emeleti lakásban, mely Bokor Ernő ábatorvos tulajdona, fél 12 órakor a mennyezet beszakadt. A szobában három nő aludt: *Holländer Zsigmondné* 70 éves özvegy, leánya *Holländer Rozza* 42 éves asszony és egy másik éves asszony. Ezeket a romes tűsben megállapodás veszeje lenyegette, *Dietrich Otto* önkéntestűzoltóparancsnok azonban halált megvető ba-

torsággal kimentette őket. Könnyű sebesüléseiket a mentők kötötték be. A tüzet egyébként néhány perc múlva sikerült eloltani.

Hóviharok a fővárosban. Budapestről telefonálta tudósítónk, hogy ma a fővárosban óriási hóvihar dühöngött. Már tegnap éjjel kezdődött erős havazás, mely ma egész napon át tartott. A nagy hóesés következtében már ma reggel csak nagy nehezen tudtak járni a villamosok és a földalatti villamos vezetőke már délelőtt felmondta a szolgálatot és a forgalmat beszüntették. A főváros táviratilag fordult a katonai hatóságokhoz segítségért, mire háromszáz orosz foglyot rendeltek ki és így nagynehezen délután ismét megindult a forgalom mindenfelé. A kocsik közlekedése azonban így is alig volt lehetséges, mert valóságos hó-hegyek emelkedtek mindenfelé. Különösen a perifériákon okozott a hó nagy zavarokat. A villamosok még a késő esti órákban is csak nagy nehezen bonyolítják le a forgalmat és a kocsik közlekedése pedig a lehetetlenséggel határos.

Gyermekkocsik 50 koronától, 250 koronáig Fischer Simon nagyáruházában. 311

Izgatott a hadnagy ur.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Kinos botrány történt tegnap este a földalatti villamoson. Már a városligeti végállomáson megtelt a jégpályáról hazatérő, vidám hangulata koresolyázó közönséggel a kocsis, úgy, hogy a Bajza-utcai megállónál a kalauz már nem bír senkit sem bebocsátani. A közönség ebbe bele is törődött, egy tüzérhadnagy azonban átrontott a várakozók csoportján, félrelökte a kalauzot s befurakodott a zsufolásig megtelt villamosba. Akkor lendülettel vette a tempót, hogy alaposan nekirontott két ur hölgynek.

A kocsiban megdöbbenés. De a hadnagy, ahelyett, hogy boosánatot kért volna, így fakadt ki:

— Ha a csuszkalóknak van hely, akkor a haretéri hősöknek is adjanak helyet.

— Az egész villamos elképedt a katonatiszt érthetetlenül különös fellépésén. A két ur hölgy közül az egyik — szinte sugva — ezt mondotta a másiknak:

— Hogy nekem rontott!

Magából kikelve, így förmedt ekkor a hadnagy a hölgyre, akiről pedig első pillanatra láthatta, hogy kifogástalan, elegáns és előkelő asszony.

— Kikérem magamnak, hogy engem egy idegen nő megszólítson! Nem akarok ismerkedni!

Majd belelovalta magát még jobban a dühbe és szinte harsogva így kiáltott a halál-sápadtan hallgató hölgyre:

— Mit beszél! Fogja be a száját!

A két ur nőt az ajulás környékete, a villamos közönségét izgatottság lepte el. Az egyik hölgy végre erőt vett magán:

— Kérem, kicsoda ön? Melyik ezredben szolgál ön?

— Mi köze hozzá! De különben megmondhatom. Meg merem mondani.

Azonban nem mondta meg. Véletlenül beszült ekkor egy ezredorvos s az egyik inzul-talt hölgy odafordul hozzá:

— *Sch. B. osaszári és királyi főhadnagy felesége vagyok!* A hadnagy ur inzul-talt engem és a hugomat. Legyen szives, ezredorvos ur es kérje el a névjegyét.

Az ezredorvos eleget tesz a hölgyek kérésének és elhozza nekik a névjegyét, amelyen ez a sor áll: *Lederer Pál*

Azt is megmondotta a hadnagy, hogy a nehéz tüzérségnél szolgál, a 81-ik ezredben, a Hungária-ut 266. számú kaszárnyában.

Az ezredorvos is csak nagynehezen tudta lecsillapítani a hadnagyot. A hölgy pedig, akinek ura a harcúterem van, kifejeztette, hogy a térparancsnokságon tesz jelentést a durva támadásról.

VAROS ES MEQYE.

Folytatóságos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. február 14-én megtartandó közgyűlésén tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 3. A tanács előterjesztése a legeltetési díjaknak felemelése tárgyában. 4. A tiszti ügyészség előterjesztése a katonai repülőterre vonatkozó kiszájtási egyezség módosítása tárgyában. 5. Ugyanaz határozta a Schaffer Henrikkel sapka szállítás iránti szerződést jóváhagyás végett. 6. Lengyel Tivadarné kérelme lakbérleti szerződésének meghosszabbítása iránt. 7. A gazdasági szék jelentése a könyvkötői munkák elvállalása iránt megtartott árlejtés eredményéről. 8. A tiszti ügyészség bemutatja a Podoba Milánnal kötött fölhasonbérleti szerződést jóváhagyás végett. 9. Saál Antalnak páprika-malom felállítására iránti kérelme. 10. A gazdasági szék jelentése a városi irógépek jókarban tartása iránt megtartott árlejtés eredményéről; ezzel kapcsolatban Bodnár Józsefnek felbontása a tanács 544-1917. sz. határozata ellen. 11. A tanács bejelenti, hogy Fránkl S. Józseftől 40 vagon tűzifát vásárolt. 12. Az aradi ipar és kereskedelmi kamarnak előterjesztése a vámörési százaléknak és a kiörlési százaléknak megállapítása iránt. 13. A számvétség bemutatja a temető kertészetenek 1917. évi költség-előirányzatát. 14. A főkapitány előterjesztése a városi tűzoltói intézmény fejlesztése tárgyában. 15. A tanács előterjesztése a közbiztonság szedendő díjaknak mérsékelte telemelése tárgyában. 16. A számvétség bemutatja a szennyvíz-csatornaalap 1917. évi költség-előirányzatát. 17. Az aradi villamossági r.-t.-nak kérelme az egységáraknak a háború tartamára leendő felemelése tárgyában.

SZERKESZTOI UZENETEK.

S. Marci. Az ilyen kérdésben legjobb tanácsadó a lekiismeret. Máskor teljes névvel írjon. B. Gy. Az arcképes igazolvány nem helyettesíti azt a rendőri igazolványt, amely Erdély egyes területein való utazáshoz szükséges. Gyulafehérvár—Szeged. Nincs terünk novellák közlésére. A közlemény különben sem sikerült.

Uj könyvek.

* A Társaság. Az e heti szám gazdag illusztrációi közt Esterházy Károlyné grófné diszmagyaros arcképe a címoldalt díszíti, belül pedig a koronázási ünnepség érdekesebb személyiségeit, aranyarkantyus vitézeket és pálcás urakat látjuk kitűnően sikerült fotografiákban. A társasági rovat most is változatos, érdekes és aktuális. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 K, félévre 14 K, negyedévre 7 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

* A Nyugat folyóirat február 1-i száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Déry Tibor: Lia. (Rövid történet I.) Fenyő Miksa: Hercege Ferenc. Schöpfung Aladar: Nemzeti irodalom. Ambrus Zoltán: Háborús jegyzetek. Tersánszky Józsi Jenő: Grillusz ur sárga rigó (Novella.) Kaffka Margit: Hangyaboly (Regény III.) Ady Endre: Versek. A politika mögül: Ignópus: Belpolitika. — Kádár Endre: A francia szocialisták. — Fekete Miklós: Gazdasági Figyelő. Figyelő rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Vilmos császár-utca 51. szám. Előfizetési ára: egy évre 28 K, félévre 14 K, egyes szám ára 1 K 40 fillér. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

NEMZETI SZINHÁZ

Aradon, 1917. február 7-én szerdán:

B) Barlot. B) Barlot.

Itt először:

Hivatalnok leány. Színmű 8 felvonásban.

Kezdete 8 órákor.

A szerkesztőszert talál:

Rudnyánszky Endre távollétében Stauber József.

NYILTTER.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. örökösörse gyára és temetésrendező vállalata.

Özv. Salacz Dezsőné szül. Szekszér Paula, úgy gyermekei Dezső, Ottó és Lili, valamint az alólírottak nevében is mely fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, illetőleg édesapa, testvér, sógor, rokon és kártárs

Salacz Dezső,

m. l. v. föllelőrnök,

folyó évi február hó 5-én, esteli 10 órákor, életének 54-ik, zavartalan boldog házasságát 28-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható bölcs akaratához képest történt jobblétre szenderült.

A felejtethetlen kedves halott földi maradványai február hó 7-én délután 3 órákor fogtak Petőfi-utca 8. számú gyázsházából, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után, a helybeli felső-temetőben lévő családi sírkertben az örök nyugalomnak átadatni.

Az engedélytő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi február hó 10-én, reggeli 9 órákor fog a főtiszteendő Minorita-atyák templomában az egkek Urának bemutatni.

Pihenése oszónes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1917. február hó 6.

Özv. Steiner Róbertné szül. Salacz Viktória, Salacz Lajos és neje szül. Somogyi Horiska, testvére és sógora, a uryszinten számos más rokon, a kártársait, jobbarak és jóismerősök nevében is.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy Aradon, Szabadság-tér 13. számú házban, I. emelet

női kalapszalont nyitottam.

Szíves látogatást kér

Steinfeld III.

979—1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ártartási szabályrendeletet a következőkben tesszem közhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elvadásításának napjától kezdődik. Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beosztott, vagy oktatás alatt álló, továbbá a városi mezőgazdák és erdő-őrök birtokában lévő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

2. §. Minden kutya birtokos köteles kutyáját kezesen etetni, itatni és gondozni, és egészségi állapotát figyelemmel kísérni.

23. §. Mihelyt valamely kutya belső megbetegedése utaló jelekkel mutatkoznak, ugyancsak ha a kutya bukát, vagy megcsókolt, továbbá, ha azt vesztelességre gyanús, vagy veszett állat megmaradt birtokosa, illetve a gondozásával megbízott egyén, azt az 1838. évi VII. t.-c. 126. §-ában megjelölt állategész-egyesületi hatóságai (aradi állatorvosi hivatalnál) bejelenteni tartozik, egyúttal köteles a kutyát, amennyiben nem szökött meg, a hatóság intézkedéséig elzárni vagy biztos helyen elzárni. A vesztelesség, vesztelesség gyanúja, vagy fertőzés gyanúja esetén követendő eljárásra az 1883. évi VII. t.-c. 65—72 és ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott 40000—1888 sz. rendelet 189—192. §-ának, nemkülönben az 1908—1908. sz. földművelésügyi miniszeri és az e tárgyban kiadott egyéb miniszeri rendeleteknek határozományaival irányadók.

24. §. A város belterületén minden kutya az utcára és általában házon kívüli helyre csakis a maras lehetőségét kizáró szájkörmarral bocsájtathatók.

25. §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyák napról napra módon megkötve, bezárt helyen kell tartani, éjjel pedig azok csakis zárt udvarban bocsájtathatók szabadon.

26. §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő, alatt pásztorokutyákat pedig nyakcsukó, első lábuk alul 3 centiméter távolságra leforgó egy koronával kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.

27. §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe nyílatlan társaságokba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom hatályaért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az a helyiség tulajdonosa (például) illetve a társaságosi alkalmazottai felelősek. Szárazokra kutyát vinni szintén tilos.

28. §. Vásárra kutyát vinni tilos.

29. §. Kutyát kínozni, durván bánatni, uszítani vagy zaklatni tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki máznak a kutyájáról az eobárat jogtalanul elveszi, b) aki más kutyájáról szőő ebárcát saját kutyáján használja, c) aki saját kutyájára szőő ebárcát máznak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy megajcsított ebárcát viseltet, e) aki a 6—8 §-okban előírt bejelentést elmulasztja vagy az ebárcát kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a valóságának meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája részére az ebárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22—30 §-ai ellen vét, amennyiben ezeknek ténye súlyosabban nem minősül, 100 koronáig terjedhető pénabüntetési büntetendő.

Arad, 1917. január 15.

Green, főkapitány.

SIROLIN "Roche"

Emellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

- 1. Mindenki, aki hosszabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
- 2. Azok, kik krónikus légszűrésben szenvednek, sirolint használnak.
- 3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége sirolin használata jelentékenyen csökkenti.
- 4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek átfalános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszertárban ára 4 korona

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár taátmánya. Felülmulja az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az aljától. Gyönyörű arcbőrt eredményez, meglepően üdévé teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Kötelezőre minden nőnek évente legalább egyszer lenámlasztani a felső bőrréteget, hogy a hónapokon át lerakódott idegen anyagoktól (puder, kenőcsök) és börtisztítánságoktól megtisztítsa. Bredmánya: yes sikerét a legjobban az bizonyítja, hogy aki már me kísérte, a legnagyobb meglepetését nyilvánította. Beszközöm kozmetikus arcápoló intézetemben ideiglegesen Batthyány-utca 10. szám alatt. 191

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

Magyar királyi államvasutak.

17251—1917. szám.

Arverési hirdetemény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasúti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktársaiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	1917. február hó 26-án.
Arad	18-án.
Békéscsaba	16-án.
Budapest dunapart teher p. n.	19-án.
Budapest - Józsefváros	21-én.
Budapest nyugoti pályaudvar	21-én.
Debreczen	19-én.
Eszék	27-én.
Fiume	12-én.
Győr	22-én.
Kaposvár	14-én.
Kassa	27-én.
Kolozsvár	16-án.
Losonca	28-án.
Miskolc	15-én.
Nagyszombat	19-én.
Nagyvárad	16-én.
Pápa	23-án.
Pécs	18-án.
Pozsony	26-án.
Sátorajka-Ujhely	22-én.
Szabadka	12-én.
Szatmárnémeti	22-én.
Szeged	14-én.
Szolnok	21-én.
Temesvár Józsefváros	20-án.
Ujvidék	28-án.
Zágráb	

Budapest, 1917. január 19-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik).

29957—1916.

Hirdetemény

A m. kir. Minisiteriumnak a zsiradékok és zsiradék vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában kelet 3499—1916. M. E. sz. rendeletét a következőkben tessék közhírré:

1. §. Mindentébe zsiradékokat és zsirsavat nem postai polgári forgalomban közforgalmu vasuton, vagy pedig hajón vagy gépkocsin a város vagy község területén kívül eső helyre, ha a küldemény sulya 100 kg-nál nagyobb, csak a kereskedelemügyi minisiter külön engedélyével szabad szállítani.

Diaszózsírra és vajra az előbbi bekezdés nem vonatkozik; a magyar szent korona országainak területén kívül eső helyre, azonban diaszózsír, közforgalombu vasuton vagy pedig hajón, vagy gépkocsin továbbra is csak az 1915. évi november hó 29-én 4292—1915. M. E. számu rendelet (I. a Budapesti Közlönynek 1915. évi november hó 30. napján megjelent 277. számában) szerint az ott megszabott szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

A jelen §. első bekezdése szerint szükséges szállítási igazolvány kiállítását a Magyar Olaj és Zsiradékipari Központ Rt. szvényarsaság (Budapest VI., Vimos eszár-ut 38. sz.) útján kell kérni.

2. §. A kereskedelemügyi minisiter a jelen rendelet alól kivételeket engedhet.

3. §. Közorgalmu vasúti és hajózási vállalatoknak az 1. §. hatálya alá eső cikkeket tartalmazó, 100 kg-ot meghaladó sulyu küldeményt fuvarozás vagy tárolás végett csak úgy szabad elfogadniok és átvenniök ha a feladó a fuvarlevelle, együtt a szállítási igazolványt is beszoalgtatja.

A szállítási igazolványt a fuvarlevelhez hozzá kell fűzni és az árut felvevő állomás annak jelel, hogy az igazolvány szállításához használatos és utóól nem használható, köteles azt a feladási állomás kele bélyegzőjével lebélyegezi.

4. §. Közforgalombu, vasúti vagy hajózási állomás által fuvarozás, vagy tárolás végett a jelen rendelet életbe lépté előtt már átvett küldeményekhez szállítási igazolvány nem szükséges.

5. §. Aki a jelen rendelet 1. §-a alá eső cikket jelen rendelet ellenébe közforgalombu vasuton szállítási igazolvány nélkül fuvarozásra

felad, vagy pedig hajón vagy gépkocsin ily igazolvány nélkül szállít vagy szállítat, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, — kínágsát követ el, s két hónapig terjedhető elzárással, és hatzszáz koronásig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik. Arad, 1917. január hó 7. Grósa, főkapitány.

Irodai tisztviselő vagy tisztviselőnő alkalmazást nyer

magas fizetéssel. Megkivántatik teljes önállóság a magyar és német levelezésben, perfektség a gépirásban és gyorsírásban. Ajánlatok az eddigi működés és referenciák megjelölésével a **Martý Cognaogyár igazgatóságához, Világos (Aradm.)** intézendők. 1013

A szépségápolás titka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatásu készitmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arconöcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappal használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Serail Arcpóra. Lehető finomságu. Crém, szappan, róza és testszerekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lódu bal orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Fagydagantok FRIGIN.

Elmulasztására, nagyvizketőség biztos meg-
szüntetésére legjobb szer a. Ára ecettel és utá-
sítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem ronítja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melegon”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszóbb allandó fekete színné lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 3 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél Hajós Árpád gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

